

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva ulica 6 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492. Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2. Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUVENTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Izvor zla

Naše ugotovitve, kako se je v nekdanji Kmetko-demokratski koaliciji razvijala misel nove ureditve naše države, so vzbudile v jugoslovnski javnosti mnogo zanimanja in nekaj polemike. Glasilo dr. Mačka nam očita, da ne tolmačimo pravilno znanega sklepa KDK od 1. avgusta 1928. Mi radi priznavamo, da se v vrstah KDK na to resolucijo od vsega početka ni gledalo enako in da sta se borili dve struji, ki sta ga tolmačili vsaka v svojo smer. Ti struji sta obstajali že dolgo pred 1. avgustom in zaključek tega dne je v svoji bistveni točki že predstavljal kompromis med onimi, ki so hoteli v negativno taktiko in politiko in pa med skupino, ki se ni mogla in ni hotela odreči programu enega naroda in ene države. Treba se je zamisliti v razpoloženje tistih dni, tako rekoč neposredno po umoru v narodni skupščini in po sestavi Korošček - Vukičevićevе vlade, ki je značila odkrit proklamiranje hegemonističnega načela, da se spozna, koliko državniške in patriotske umerjenosti je navzlic vsemu bilo v resoluciji od 1. avgusta. Zmagala je pozitivna smer in resolucija pomeni odklonitev centrifugalnih tendenc. Ona ugotavlja, da so se vse historične in narodno politične edince odrekle svoje individualnosti. Seveda le v korist državne skupnosti, ne pa v prilog srbijanske hegemonije. KDK se v tem svojem političnem programu ne vrača v preteklost. Njegova osnovna ideja ni srbstva, hrvaštva in slovenska suverenost, temveč zahteva po taki preureditvi države, ki bo zajamčila polno enakopravnost v skupni državi baš radi tega, ker so se nekdanje edince tudi individualnosti v prilog Jugoslavije odrekle. Do tega in takega sklepa ni prišlo brez notranje borbe. Ali so bili z njim zadovoljni tudi oni, ki svojega jugoslovnskega prepričanja nikdar in pred nikomur niso tajili. Upali so, da bo nadaljnji razvoj dogodkov, predvsem na lokalno sodelovanje Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupni politični organizaciji v bodoče še bolj utrdilo pravilno narodno in državno politično smer Kmetke demokratske koalicije, ki je bila oktobra 1927 sprejela v svoji program konsolidacijo države in utrditev narodnega edinstva.

V 1. 1928. so bili bridki časi za vsakega nacionalista. Bila je to, ob desetletnici naše države, doba težkega razočaranja nad politiko, ki je vse, kar se je v državi godilo, ocenjevala samo s stališča ožjega interesa Beograda in njegove okolice. Mnoga trda in rezka beseda je bila takrat izgovorjena, in največji optimisti so preživljali trenutke obupavanja ob pogledu na brezobzirno hegemonistično sebičnost, ki je v odločilnih trenutkih našega državnega razvoja zakrivila težek prelom. Če se iščejo početki današnje težke krize in se vraščujemo, odkod je hrvaška kriza dobila svoje ostre in nepomirljive črte, potem moramo nazaj v leta 1927 in 1928.

Po septembrskih volitvah leta 1927. je prišel Stjepan Radić v narodno skupščino s pozitivnim programom. Med njim in jugoslovnski nacionalisti se je ustvarila atmosfera medsebojnega spoštovanja in zaupanja. Skupno sta HSS in SDS v Beogradu iskali zavezništvo srbijanske demokracije in ni bila njuna krivica, da se je KDK osnovala brez sodelovanja srbijanskih demokratov. Že je izgledalo, da bo močta ta srečna kombinacija osigurati, prvič v naši državni zgodovini, realno in enakopravno sodelovanje vseh delov naroda in države v vodstvu Jugoslavije, ko so se z vsemi silami uprli zastopniki srbijanskih strank in sezidali s pomočjo bivše SLS svoj »tvrđi grad«. Hegemonistične in centralistične sile so razbile velikopotezni poskus naše notranje konsolidacije, ki bi bila pomenila stvarno in psihološko likvidacijo plemenskega in regionalnega vraščanja. Režim Vukičević - Korošček je »tvrđega grada« je zaostri naprotstva in mesto nomirjenja se je ustvarila težka atmosfera novih sovraštvev, v kateri je nastala morilna eksolozija 20. junija 1928.

Strelji Puniše Račića so bili signal, da je sila priklopila do vrhunca. Še je bil čas, da se prepreči razkol. Ko bi takrat srbijanske stranke imele patriotske uvidenosti in domoljubne požrtvovalnosti, vse bi se bilo še dalo urediti. Toda mislile so samo na sebe. Ideja nevtralne vlade, ki bi bila izvedla volitve, se je razbila in one stranke, pod kojih režimom je prišlo do umora hrvaških voditeljev, so se zopet polastile oblasti KDK je zapustila Beograd. Skopani je bil olobo prepad in mnogi dogodki poznejših dni so razumljivi le v luči situacije, ki se je ustvarila v Beogradu v toku meseca julija.

Psihološko je razumljivo, da so se pričele v KDK uveljavljati centrifugalne sile in da je naprotstvo dobivalo zopet državopravne in narodno-politične tendence. Tako je dozorevala situacija, ki je vsakega iskrenega domoljuba morala navdajati z najtežjo skrbjo in oblikovala se je separatistična ideologija, ki je šestojanuarski režim na žalost ni mogel izlečiti. Zakaj ne, o tem se je že

KROFTA O MEDNARODNEM POLOŽAJU

Češkoslovaški zunanji minister se je včeraj v svojem ekspezeju dotaknil vseh važnejših mednarodnih dogodkov

Praga, 11. novembra. AA. (ČTK) Zunanji minister dr. Kamil Krofta je na današnji skupni seji poslanskega in senatorskega odbora za zunanje zadeve poročal o zunanjih politiki.

Nazprvo je omenil udarec, ki je zadel sredi septembra češkoslovaški narod s smrtjo predsednika Osvoboditelja. Naša iskrena zaobljuba, da bomo vedno varovali zapuščeno tega velikega demokrata, je velikega pomena v sedanosti, ko z mnogih strani govore o demokraciji s tolikšnim omalovaževanjem. Predsednik Osvoboditelj je po pravici pojmoval demokracijo kot združitev načel samoodločanja ljudstva in veroval v končno zmago demokracije v Evropi. V zadnjem času čutimo, da imamo še dolgo pot do tega cilja. Zaradi tega pa ne smemo izgubiti vere, če ne moremo z enim korakom doseči zvišenega Masarykovega cilja demokratske Evrope. Pač pa je gotovo, da se mu bomo precej približali. Skrbeli bomo v celoti za popolno varstvo svoje države, obenem pa tudi navili, da demokratskih načel ne bomo kršili.

Španija špancem!

Zunanji minister je nato pričel analizirati splošni mednarodni položaj ter je izjavil: Po mojem zadnjem poročilu se mednarodni položaj ni pomiril, marveč je nasprotno izbruhnila nova, čeprav uradno še nenapovedana vojna in so zaradi tega nastale nove možnosti nadaljnjih zapletov. Upi v ohranitev miru se sedaj opirajo predvsem na gospodarsko ozadje mednarodnega položaja. K temu pa prihajajo tudi strašne izkušnje, ki jih je svet doživel z različnimi letalskimi napadi v množicah. Te in podobne strahote so resen opomin, naj političnih vprašanj ne rešujemo z vojno. Pozabiti ne smemo tudi na vzročne zveze med posameznimi dogodki ne le v Evropi, temveč po vsem svetu. Namesto strogih načel pakta Društva narodov je prišlo načelo nevmesavanja, načelo regionalnih paktov je pa izpodrinilo univerzalno rešitev, kakršno predstavlja zaenkrat Društvo narodov. Ta načela so se uveljavila zlasti med sedanjim španskim sporom. Ugotavljam, da se je odboru za nevmesavanje posrečilo preprečiti še radikalnejše dogodke. Poročila o delu tega odbora z brezkončnimi razpravami in pogostimi prekinitvami sicer niso bila ugodna in so povzročala pogosto prav resne skrbi, navzlic temu pa moramo priznati zasluge francoskih in angleških državnikov, ki se jim je po dolgem in napornemu prizadevanju posrečilo rešiti mir, dostikrat z resnim popuščanjem in z mnogimi žrtvami.

Pri nas na Češkoslovaškem imamo dovolj in tudi posebnih razlogov, je dejal dr. Krofta, da skrbno spremljamo razgovore o Španiji. V zvezi z interesi velikih držav, ki se tod križajo, nam postaja od časa do časa jasna tudi zveza med bojem v Španiji na eni in srednjeevropskimi vprašanji na drugi strani. Pri tem se še vedno ravnamo po naravnem načelu, da ne posegamo v boj v Španiji in da se ravnamo samo po načelih Društva narodov in mednarodnega prava. Načelo »Španija špancem« je docela naravno in tudi naše načelo.

Kitajsko-japonski spopad

Za evropske velike države in za Zedinjene države Severne Amerike je še mnogo večjega pomena kakor sam razvoj dogodkov na Kitajskem vprašanje, kakšno bo gospodarstvo in socialno stanje obeh nasprotnikov po končani vojni. Z nedavnimi izjavami predsednika Roosevelta in zunanjega ministra Hulla, ki zahtevata, naj se mednarodni odnosi vrnejo k pravnemu redu, so se Zedinjene države zavezale za obrambo miru. Popolnoma soglasno z nazori ameriške vlade in ameriškega ljudstva, ker smo zvesti istemu idealu, kakor severnoameriški narod. Ameriška vlada je okrepila zvezo med državami, ki spoštujejo red in dano besedo, na ta način, da je posredno pristala na Društvo narodov in dala pobudo za nadaljnje ukrepe o kitajsko-japonski vojni.

CSR zvesta

Društvo narodov

Glede na Društvo narodov sem mnenja, da je treba razlikovati uspehe na političnem in sadove dela na gospodarskem po-

mno go razpravljalo in se še bo. Vsekakor pa šestojanuarski program ni ustvaril hrvaških vprašanja, kakor bi danes mnogi hoteli trditi. Nasprotno, v njegovem duhu bi se bila našla pot k pravemu narodnemu sporazumu.

Blejska konferenca 1. 1929., o kateri se sedaj zopet razpravlja, ustavni koncepti Juraja Demetroviča in Gregorja Zerjave, stalni napori, da krene politika KDK v pozitivno smer, so bili resni poskusi, vrtni KDK na njeno ustanovno programsko linijo od oktobra 1927. Na žalost ti poskusi niso uspeli. Ko je potem šestojanuarski režim ukinil vidovdanskou ustavo in je v septembrski ustavi bila razdeljena Jugoslavija na velike pokrajine, ki naj bi dobile široko samoupravo, se je ponovno otvorilo vprašanje, da se s skupnim naporom doseže notranje pomirjenje. Ako bi se bila beseda nove ustave dejansko izvedla, bi danes bile mnoge upravičene pritožbe odvisne in naše notranje borbe bi zopet imele značaj normalnih konfliktov idej in programov, ki ne morejo ogražati temeljev državnega in narodnega življenja.

dročju. Delo strokovnih odborov, zlasti delo gospodarskega odbora, ki je proučevalo pereča svetovno-gospodarska vprašanja, je rodilo odlične sadove. Predsednik tega odbora, češkoslovaški odposlanec Osusky, si je pridobil velikih zaslug. V nasprotju s tem pa so bili sadovi političnega dela Društva narodov, če izvzamemo precej naglo sklenjeno resolucijo o kitajsko-japonskem vprašanju, dokaj skromni. Naše stališče do Društva narodov je znano. Sklada se popolnoma s stališčem skandinavskih držav, nizozemskih in Belgije, torej držav, ki so ostale zveste Društvu narodov, čeprav si pridržujejo kritiko njegovega dela. Tudi mi smo zvesti Društvu narodov, predvsem pač zato, ker hočemo ostati zvesti svojim lastnim koristim. Zavedamo se, da preživlja Društvo narodov stisko, hkratu pa vemo tudi, da je mogoče sedanjo stisko premagati tako, da bo ta mednarodna ustanova zavzela v mednarodnem življenju svoje nekdanje uglednejše mesto.

Regionalni dogovori

Zunanji minister se je nato dotaknil regionalnih dogovorov ki so jih že sklenile nekatere države z enakimi ali vzporednimi interesi. S takimi medsebojnimi pogodbami lahko te države zmanjšajo svojo odvisnost od interesov velikih držav.

Glede na sedanjo napetost je povsem naravno, da so velike države odločile pogajanja o novem Locarnu tako dolgo, da bo mogoče obnoviti poizkuse za novo ureditev miru.

Mala antanta trdna

Letos je bilo mnogoštevilnih dokazov o složnem delovanju Male antante. Zaradi njenega složnega nastopa v Zenevi v vseh

mednarodnih vprašanjih, in končno zaradi pogajanj z Madžarsko o ravnopravnosti, so morali utihniti glasovi, ki so se pri vsaki priliki oglašali, češ da je Mala antanta v razpadu. Nasprotno: naravne osnove te zveze se čedalje bolj krepijo. Po smrti predsednika Osvoboditelja se je izkazalo, da so prihajale izjave in sožaljni izrazi ne le od državnih poglavarjev in vlad držav Male antante, marveč je svoja čustva v tem oziru kazalo spontano tudi celokupno prebivalstvo teh držav, ki je na ganljiv način izražalo priznanje življenjskemu delu pokojnega Masaryka.

Odnosaji CSR do ostalih držav v Evropi

Glede Madžarske lahko z zadovoljstvom ugotovljamo, da se je razmerje do nje od časa, ko sem podal svoj prejšnji ekspezo, zelo popravilo in se postopno še bolj popravlja. To se da sklepati med drugim tudi iz raznih izjav na obeh straneh. Razgovori, ki so se zadnje čase vršili med Malo antanto in Madžarsko, so dokaz želje madžarske vlade po eni strani in Male antante po drugi strani, da se doseže sporazum.

Glede razmerje do Avstrije lahko rečem, da je stalno nespremenjeno. Karakterizira ga prijateljska sosesčina in stalno naraščanje obojestranskega spoznavanja skupnih interesov, kar je nov dokaz čedalje večjega konsolidiranja razmer v Podunavju.

Razmerje s Francijo je res prijateljsko in iskreno. Poudarjam besede, ki jih je pred kratkim povedal v Lillu francoski zunanji minister Yvonne Delbos o trdni odločnosti Francije, da v usodnem trenutku izpolni svoje obveznosti nasproti kateri napadeni državi.

Fašizem v Ameriki

Brazilija je z državnim udarom prva uvedla fašistični režim — Vznemirjenje v Washingtonu

Rio de Janeiro, 11. nov. br. Predsednik Brazilije Vargas je včeraj s pomočjo vojske izvršil državni prevrat. V stvari gre za uvedbo fašističnega režima. Brazilija se pretvori v stanovsko državo po zgledu fašistične Italije. Predsednik Vargas je izdal proglas, s katerim ukinja dosedanja ustavo in proglašava novo. Svoj korak utemeljuje s potrebo obnove političnega in socialnega miru, ki je zaradi vedno večjega prodiranja komunizma ogrožen. Vargas je imel snoči po radiu govor, v katerem je naglasil, da je strankarsko rovarjenje in vsiljevanje razredne borbe privedlo državo na rob propada, nova ustava pa ohranja demokratsko republiko ter uvaja v državno življenje nestrankarske ustanove, ki naj zajamčijo socialni mir in gospodarski razvoj. Dosedanji parlament ni bil v stanju, da bi sprejel zakone o nujno potrebni gospodarski reformi. Razen tega je nastala tudi nujna potreba, da se ustava iz 1. 1934 prilagodi novim mednarodnim razmeram in potrebam. Za Brazilijo ni bilo nobenega drugega izhoda, kakor da uvede režim močne roke, miru, pravilnosti in dela. Demokratske ustanove in samouprava bosta v okviru tradicije očuvana. Vargas je razen tega napovedal, da bo Brazilija ustavila plačilo zunanjih dolgov, vse dokler se ne popravi gospodarski in valutni položaj države.

Prevrat je bil po dosedanjih poročilih izvršen brez večjih notranjih nemirov. Le nekateri guvernerji so se uprli, a so bili z odlokom predsednika Vargas odstavljani in na njihova mesta imenovani komisarji. Najhujši odpor je nudila zvezna republika Pernambuco. V zvezi z državnim prevratom je bilo doslej aretiranih 870 ljudi. Vzrok samomorilnega poskusa generala

Določbe nove ustave

Rio de Janeiro, 11. nov. br. Današnji uradni list objavlja novo ustavo, ki ima 178 členov. Brazilija je po novi ustavi republika v obliki zvezne države. Zakone bo v bodoče sprejemal parlament s sodelovanjem gospodarskega sveta, končno funkcijo pa ima predsednik zveze republik. Zakonodajna doba traja 4 leta. Parlament tvori poslanska zbornica in zvezni svet. Dosedanji senat je ukinjen. Narodne poslance volijo občinski sveti in sicer za vsako zvezno državo najmanj 3 in največ 10. Zvezni svet tvorijo zastopniki vsih zveznih držav, ki pa jih imenuje predsednik. Njihov mandat traja 6 let. Narodno gospodarski svet, v katerem bodo zastopniki vseh glavnih gospodarskih panog, ima najprej izvesti stanovsko organizacijo narodnega gospodarstva. Zvezni predsednik vodi notranjo in zunanjo politiko in je vrhovni poglavar države. Volijo ga zastopniki občin, narodnega sveta in parlamenta, njegov mandat pa traja 6 let. Ustava določa uvedbo kolektivnih delavskih pogojev in ocolitve minimalnih mezd. O končni obliki ustave bo izvedeno ljudsko glasovanje.

Uvedba smrtne kazni

Rio de Janeiro, 11. nov. br. Prvi ukrep, ki je bil izdan v zvezi s fašističnim prevratom v Braziliji, je zopetna uvedba smrtne kazni. Danes je izšel odlok, s katerim se uvaja smrtna kazen za vlezidajo in za vsak poizkus prevrata.

Vznemirjenje v Ameriki

Washington, 11. nov. br. Fašistični prevrat v Braziliji je izzval v Zedinjenih dr-

žavah veliko vznemirjenje. Prevladuje bojazen, da bodo zgledu Brazilije sledile tudi še druge južnoameriške države, ki simpatizirajo s fašističnimi državami. V Washingtonu ne dvomijo, da je to posledica žilave fašistične in narodno-socialistične propagande. Zatrjujejo tudi, da bo Brazilija pristopila k paktu proti boljševizmu. Vse to utegne dovesti do ideološke razkola Amerike in pokopati panameriško idejo, ki jo je tudi prezident Roosevelt podarjal na letošnji panameriški konfe-

Zakaj je Litvinov zapustil Bruselj

Francoski zunanji minister Delbos je odklonil njegovo povabilo, da naj bi posetil Moskvo

Bruselj, 11. novembra. br. Nenadni odhod sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Litvinova iz Bruslja tak pred poslednjim sestankom plenarne konference za rešitev japonsko-kitajskega spora je izzval v vseh konferenčnih in ostalih diplomatskih krogih veliko pozornost in številne komentarje. Današnja »Independance Belge« poudarja, da je prišlo med Litvinovom na eni ter Delbosom, Edenom in Normanom Davisom na drugi strani do velikih nesoglasij ter da ima nenadni odhod Litvinova značaj izrazite demokracije sovjetskega nezadovoljstva. Po informacijah lista je namreč Litvinov povabil francoskega zunanjega ministra Delbosa na obisk v Moskvo. Delbos pa je to povabilo odklonil, češ da bi tak obisk v sedanjem mednarodnem položaju ne bil oportun. Eden, ki mu je Delbos poročal o povabilu Litvinova, je njegovo stališče popolnoma odobrjal. Razen tega je Litvinov zahteval od Edena, Delbosa in Normana Davisa, naj bi Anglija, Francija in Zedinjene države kot predstavnice svetovne demokracije podale skupno ali enako se glasečo izjavo, v kateri bi izrazile svoje obžalovanje nad sklenitvijo trojnega pakta proti kominter-

Italijanska pritožba v Pragi

Praga, 11. nov. b. Italijanski poslanik je včeraj obiskal zunanje ministra dr. Krofta in se v imenu svoje vlade pritožil proti govoru komunističnega poslanca Schwernera v češkoslovaškem parlamentu, češ da je Schwerna rabil v svojem govoru žaljive izraze o Mussoliniju. Dr. Krofta je izrazil svoje obžalovanje, predsedstvo parlamenta pa je sporočilo, da je med Schwernom in govorom nastal v zbornici tak hrup, da se njezove besede sploh niso čule in da ga zato predsednik ni mogel opozoriti zaradi inkriminiranih besed. Vendar bo predsedstvo naknadno posvetilo tej stvari potrebno pozornost, da zadevo pojasni.

Obsedno stanje v Palestini

Jeruzalem, 11. novembra. b. V uradnem sporočilu britanskih oblasti je bila danes naznanjena občinstvu ustanovitev vojaških sodišč, ki bodo začela poslovati dne 18. t.

Zanimanje angleške javnosti za srednjeevropska vprašanja se ne samo nadaljuje, temveč celo narašča. Glede Sovjetske unije poudarjam, da so splošno znani češkoslovaški pridržki nasproti sovjetskim načelom o državi, kljub temu so pa vendar možni dobri odnosi do te države. Z Italijo smo zmerom voljni sodelovati. To bomo tem lažje storili, ker smo priznali in priznavamo italijanske interese v Podunavju.

Kar se tiče našega razmerja do Poljske, na žalost nimam ničesar novega dodati te, mu, kar sem že prej rekel.

Dr. Krofta je govoril nato podrobno o razmerju med češkoslovaško republiko in Nemčijo. Nemškemu tisku je očitil njegovo kampanjo proti Češkoslovaški, ki je napadalna in grozilna. Najodločneje je zavrnil težnjo, da bi se iz Nemčije vršil pritisk na češkoslovaško notranjo politiko. Glede manjšinskih vprašanj se bo CSR tudi v bodoče držala obveznosti, ki jih nalagajo odredbe in načela demokratske enakopravnosti, spodobnosti in pravičnosti načel, ki jih iskreno priznamo. Ponosni smo biti, da smo država, ki je najbolj napredovala glede človečanskega in pravičnega urejanja manjšinskega vprašanja. Zraven se naše uradno, pravno, tehniško in gospodarsko razmerje do Nemčije stalno razvija normalno in brez ovir.

Na koncu svojega političnega pregleda je dr. Krofta posvetil posebno pozornost obljavi bule sv. očeta Pija XI., ki jo smatra za gromoben dogodek, ker dokončno ureja razmerje katoliških škofij na Češkoslovaškem.

Na koncu je dr. Krofta dejal: Spet prihajamo v čase težkih preizkušenj, v čase, ko se moramo združiti okoli priznanih voditeljev, v čase, ko se moramo držati tistege, kar je za nas bistveno in cenovno, in ko moramo paziti na naše najneposrednejše življenjske interese. Udarec, ki nas je zadel s mrtjo predsednika Osvoboditelja, nas je le še bolj oječkal, razčistil je ozračje, ki vlada med nami, in nas ponovno spomnil, da v zunanji politiki in glede državne obrambe ni strank, ni razlike v nazorih o življenjskih vprašanjih naše države.

renci. V washingtonskih krogih se boje, da bo ta razkol imel usodne posledice za razvoj mednarodne politike in da bodo sedaj tudi v Ameriki zavladala slična ideološka nasprotstva med fašizmom in demokracijo, kakor so v Evropi, kjer povzročajo vedno hujske zapletitjaje!

Zadovoljstvo v Italiji in Nemčiji

Rim, 11. nov. br. Ves italijanski tisk v letih z zadovoljstvom beleži dogodke v Braziliji in poudarja, da sta Rim in Berlin lahko ponosna, da se v svetu širi fašistična ideja. Tako italijanski kot nemški tisk pričakuje, da bodo zgledu Brazilije sledile tudi druge ameriške države.

ni, vsi trije pa so to zahtevo odločno odklonili, kar je smatral Litvinov za izraz neprijateljstva in je v znak protesta zapustil bruseljsko konferenco in odpotoval v Moskvo.

Sovjetsko delegacijo vodi po Litvinovom oihodu Potemkin, s katerim je imel francoski zunanji minister Delbos daljši razgovor. Delbos se je sestel tudi v Edenom in Davisom. Zdi se, da želi francoski zunanji minister posredovati v sporu, poudarjajo pa, da žele Anglija, Francija in Zedinjene države nastopiti napram Japonski skupno. Iz vrst francoske delegacije se glede Delbovega razgovora z Edenom dozna, da sta se oba ministra razgovarjala ne le o daljnjo-vzhodnem sporu, temveč tudi o španskem vprašanju, pri čemer sta ponovno ugotovila popolno solidarnost obeh držav, ki želita svoje akcije v bodoče koordinirati na vseh potročjih skupnega udeleževanja. To sporočilo se zdi važno predvsem zaradi tega, ker se je še pred dnevi trdilo, da Francija nikakor ne bo sledila Angliji v priznanju Francove vlade in normalizaciji odnosov z njo.

m. po vsej Palestini. Ta ukrep britanskih oblasti presojajo tu kot najpomembnejše dejanje po odstavitvi velikega muftija. Vojaška sodišča bodo sestavljena iz treh oficirjev in bodo sodila v prvi vrsti prestopke glede nošnje orožja, nadalje skrivanje orožja, zlasti bomb in drugega podobnega materiala, ter končno vse akte sabotaže in strahovanja. V prvih dveh primerih je za prestopke določena smrtna kazen. Poslednja instanca je vrhovni poveljnik britanskih čet v Palestini in Transjordaniji, proti čigar odločitvi ni nobene pritožbe več. Vsi ostali prestopki, ki ne spadajo v eno imeno zgoraj navedenih kategorij, bodo še nadalje sojeni po rednih civilnih sodiščih.

400 rudarjev zasutih

Tokio, 11. novembra. br. V japonski pokrajini Nangano se je pripetila danes huda rudarska nesreča. V nekem rudniku bakra se je porušil rov in je bilo zasutih 400 rudarjev. Čeprav so takoj organizirali reševanje, dvomijo, da bodo mogli rešiti živega. Vsekakor bo število žrtve zelo veliko.

Grožnja z zasedbo mednarodnih koncesij

Nevarnost novih resnih zapletljev v Sanghaju

Sanghaj, 11. nov. br. Po hudih borbah so danes Japonci končno zlomili odpor Kitajcev na desni strani Vangpuja in zavze-li tudi Putung. Zaradi hudega bombardir-anja je nastal silen požar, ki se raztega 5 km daleč.

Vrhovni poveljnik japonskih čet v Sanghaju, general Macul, je imel danes daljši razgovor s poveljniki francoskih, angleških in ameriških čet v mednarodnih koncesijah. Nato je sprejel tuje novinarje in jim podal izjavo, ki potrjuje napovedi zadnjih dni, da se Japonci ne mislijo ustaviti pred mednarodno koncesijo, marveč hočejo tudi tu izsiliti spremembe v svojo korist. Že pred par dnevi so napovedovali, da je na poti v Sanghaj posebna komisija iz Tokija, ki naj prouči položaj in sestavi primerne predloge, danes pa je general Macul novinarjem izjavil, da bodo Japonci osedli tudi del mednarodne koncesije, češ, da se v mednarodni koncesiji skriva večja skupina komunističnih rovarjev, ki organizirajo novo akcijo, s katero nameravajo ogrožati japonsko zaledje. General Macul je trdno odločen preprečiti to nakano, ki bi lahko zelo ovirala japonske vojaške operacije, ter bo po potrebi zasedel tudi mednarodno koncesijo.

Ta napoved vrhovnega poveljnika japonskih čet je izzvala v mednarodnih diplomatskih krogih veliko pozornost. Če bo general Macul res vdrl s svojimi četami v mednarodno koncesijo, lahko nastanejo hudi zapletlji, ker imajo poveljniki mednarodnih čet nalogo, da brezpogovorno branijo vse ozemlje, ki spada k mednarodni koncesiji. O položaju so bile obveščene tudi vlade v Londonu, Parizu in Washingtonu, od koder so bila zahtevana ojačenja.

Dva novinarja žrtvi vojne

Sanghaj, 11. nov. br. Okrog Sanghaja so bile danes ljute borbe, katerih žrtev sta postal tudi dva novinarja. Japonsko topništvo je iz Capeja preko mednarodne koncesije streljalo na Nantau, kjer se še vedno brani oddelek Kitajcev. Z druge strani so streljali na Putung, tako da so granate palele tudi v mednarodno koncesijo. Na robu mednarodne koncesije sta opazovala borbo

dopisnik »Daily Telegrapha« in »Morning post« Pembrook Steeven in neki daneki novinar, Steeven je bil zadet od več krogel iz strojne in je bil takoj mrtev, danski novinar pa je bil hudo ranjen od drobeča granate, ki je eksplodirala v njegovi bližini. Splošno prevladuje mnenje, da so Japonci več granat namenoma strelili v mednarodno koncesijo, kamor se je zateklo mnogo Kitajcev, med katerimi je bilo tudi največ žrtev. Borbe okrog Sanghaja so bile sploh danes izredno hude. Na vseh straneh so nastali ogromni požari in je nudila danes mesto še bolj žalostno sliko kakor pa ob priliki bombardiranja Capeja. Vse mesto je bilo zavito v gost dim. Olpor Kitajcev v Nantau vedno bolj pojema in se želi, da bodo tudi poslednji kitajski branitelji morali popustiti. Tudi v Putung so proti večer vikorakale prve japonske čete.

Letalska bitka nad morjem

Tokio, 11. nov. br. Veliko razburjenje je izzval danes v vsej zapadni Japonski letalski alarm, ki je trajal polnih 7 ur. V Tokiju je nastala prava panika, ko je prišla vest, da se bližajo Japonski kitajski letala. Ker so se že pred par dnevi razširile vesti, da so dobili Kitajci večje število ruskih bombnikov, s katerimi nameravajo izvršiti letalski napad na japonsko prestolnico, so splošno mislili, da gre že za ta napovedani napad. Ljudje so se povsod skrili v kleti in druga pripravna zavetišča in ves promet je bil na mah ustavljen. Res so se v bližini otoka Sida v Hangčovskem zalivu pojavila tri kitajska letala, proti katerim je navalilo več eskadril japonskih letal. Vnela se je kratka zračna bitka, v kateri so bila vsa tri kitajska letala sestreljena. Dve sta padli v morje, eno pa je treščilo na zemljo, kjer je s posadko vred zgorelo. Šele pozneje so ugotovili, da v resnici ni šlo za kitajski napad, marveč da so bila to kitajska letala, ki so jih preganjali japonski lovci, in ki so se umikala v smeri proti Japonski. Vsekakor je ta dogodek izzval veliko razburjenje po vsej Japonski, ker so prvič spoznali, kaj bi pomenil dobro organiziran letalski napad.

„Do poslednjega diha...“

Čangkajskova poslanica bruseljski tihomorski konferenci: Dokler bo le en japonski vojak na Kitajskem, so pogajanja nemogoča

Bruselj, 11. novembra. b. V snočnih poznih urah je bila vsem delegacijam na bruseljski konferenci dostavljena radio-poslanica kitajskega generalisima Čangkajska, ki se glasi:

Kitajska vlada je smatrala za potrebno, da umakne svoje čete iz neposredne bližine mednarodne koncesije v Sanghaju. Odločila se je za ta korak iz strateških razlogov, predvsem pa zato, ker smatra ta korak za nujen z vidika splošnega odpora, ker je trdno odločena vzdržati do konca. Kitajska vlada opozarja, da se ne bo spustila v nikakršno mirovna pogajanja in niti v premirje z Japonci, dokler bo en sam japonski vojak stal na kitajski meji. Dokler je suverenost Kitajske v nevarnosti, ne more biti začetno pogajanje

za premirje. Kitajska vlada in kitajski narod nečeta prodati svoje pravice in svoje nedotakljivosti za prezen bob. Upoštevajoč vse to, kitajska vlada ponovno podarja svoje zaupanje v sporazum deveh-tih sil, tako v duhu kakor v dejstvu. Isto pričakuje kitajska vlada od drugih podpisnic tega sporazuma. Trdno odločena, da se upira japonski invaziji do poslednjega diha, vendar povsem zaupa v mirno rešitev v okviru daljnovidne konference, ki jo tudi po tej poti ponovno pozdravlja.

Poslanica kitajskega generalisima, ki v marsičem spominja na podobne apele abesinskega cesarja iz Adis Abebe na Zenevo, je zbudila v tujakih krogih precejšnjo pozornost.

Spaak vrnil mandat

Bruselj, 11. nov. o. Zunanji minister Spaak, ki ga je kralj naprosil, naj nadaljuje svoja prizadevanja za sestavo vlade, je snoči po neuspelih razgovorih s političnimi voditelji ponovno prosil kralja, naj ga razreši misije za sestavo nove vlade. Kralj je njegovi želji ugodil ter je dopoldne pozval bivšega ministra pravde Jansona. Član liberalne stranke, ter mu poveril mandat za nadaljevanje posvetovanj o možnosti rešitve vladne krize. Ker je kralj Leopold popoldne odpotoval na uradni obisk v London, odkoder se bo vrnil šele 19. t. m., je rešitev krize dotlej odročena. Do sestave nove vlade je kralj poveril vodstvo vladnih poslov dosedanjemu Van Zeelandovi vladi.

Misija lorda Halifaxa

London, 11. novembra. b. Angleška vlada je sklenila na svoji včerajšnji seji, ki je bila v glavnem posvečena razpravi o angleško-nemških odnosih, da pošlje lorda Halifaxa, predsednika kronskega sveta, v posebni misiji v Nemčijo. Halifax se bo osebno sestal s kancelarjem Hitlerjem, s katerim bosta proučila vsa pereča mednarodna vprašanja, v prvi vrsti vprašanje izboljšanja angleško-nemških odnosov. Ako bo mogoče pripraviti ta razgovor že v prihodnjih dneh, bo Halifax čim prej odpotoval v Berlin. V Londonu domnevajo, da bo odločitev Angleže, da se z največjimi žrtvami in izdatki doobara in najmodernejše oboroži, ugodno delovala na Hitlerja, ki bo sedaj najbrž bolj pristopen za podrobne in stvarne razgovore o vseh visočih vprašanjih, ki motijo dobre odnose med obema državama. Ali bo predmet teh razgovorov tudi vprašanje vrnitve nekdanjih nemških kolonij, se po dosedanjih informacijah iz zanesljivega vira še ne da soditi, vendar je malo verjetno, da bi bilo iz stvarnih razgovorov za ureditev medsebojnih odnosov izločeno prav to vprašanje, na katerega polaga Nemčija največjo važnost.

Proslava rojstnega dne italijanskega kralja

Rim, 11. nov. AA. Nj. Vel. kralj Italije in cesar Absesinije je danes izpolnil 68 leto. Vlada je rojstni dan so praznovali po vsej Italiji z velikimi svečanostmi.

Ribbentrop na Neurathovo mesto?

London, 11. nov. b. »Daily Telegraph« doznava iz Berlina, da bo nemški zunanji minister Neurath v februarju prihodnjega leta dosegel 65. leto starosti in s tem starostno mejo, ob kateri se želi odpovedati nadaljnemu službovanju. Za njegovega naslednika bo najbrž imenovan sedanji nemški poslanik v Londonu Ribbentrop.

Rumunska vladna kriza

Praga, 11. nov. g. Danes popoldne je rumunski kralj v zvezi z vladno krizo sprejel voditelja liberalnih disidentov Jurja Brațianu, predsednika krščansko-nacionalne stranke Oktavijana Gogo, predsednika agrar ne stranke Argetejama in bivšega ministrskega predsednika Mironesca kot zastopnika narodne kmetijske stranke. Mironescu je po avdienci izjavil novinarjem: Vse, kar vam morem reči, je, da se bo kriza rešila v dveh dneh. Situacija se razvija popolnoma normalno. V političnih krogih domnevajo, da bo kralj povelil mandat za rešitev krize najprej predsedniku narodne kmetijske stranke Mihalaku.

Vzroki samomorilnega poizkusa generala Tomića

Beograd, 11. novembra. AA. Po naknadnih informacijah je v celoti potrjujejo prejšnja obvestila glede poskusa samomora armadnega generala Vojislava Tomića, poveljnika Beograda. Zdravniška komisija je ugotovila, da je bil general Tomić že nekaj mesecev bolan. Zaradi zdravstvenega stanja je že prej prošil za dopust, ki ga je takoj dobil, tako da je živel še nekaj dni na dopustu. Zato general Tomić v trenutku, ko je poskusil samomor, ni opravljal funkcij poveljnika Beograda. Pri tej priložnosti je treba pomeniti, da je po informacijah iz dobro poučenih krogov edini razlog poskusa samomora njegovo zdravstveno stanje.

24 milijonov za zagrebško vseučilišče

Beograd, 11. nov. AA. Upravni odbor Drž. hipotekarne banke je na današnji seji na prošnjo prosvetnega ministra dovolil posojilo v znesku 24 milijonov za gradnjo potrebnih stavb tehnične, veterinarske in medicinske fakultete zagrebškega vseučilišča.

Sprejemi pri ministru za gozdove

Beograd, 11. nov. AA. Minister za gozdove in rudnike Bogoljub Kujundžić bo sprejemal senatorje in poslance in občinstvo iz notranjih držav vsak dan od 11. do 13. občinstvo iz Beograda ob sredah in sobotah od 11. do 13. Prijave za sprejem se bodo sprejemale vsak dan v tajništvo kabineta do 11. dopoldne.

Euwe-Aljehin

Amsterdam, 11. novembra. a. 15. partija med dr. Euwejem in dr. Aljehinom se je končala po 62 potezah z remijem. Dr. Aljehin ima devet točk, dr. Euwe pa 6. Sestnajsta partija se je pričela danes v Rotterdamu.

Beležke

Omladina JNS na Vrhniki

V nedeljo, 7. t. m. se je vršila na Vrhniki v salonu restavracije »Pri Nacetu« ustanovna skupščina krajevne organizacije omladine JNS. Zbralo se je okoli 50 mladih mož in fantov. Skupščino je otvoril in vodil tov. Vinko Prek. Toplo pozdravljen je domači narodni poslanec g. Stanko Hočvar poudaril pomen gibanja omladine Jugoslovenske nacionalne stranke. Zastopnik banovinskega odbora tov. Uršič Andrej je govoril o programu in ciljih omladine JNS. Sledile so volitve. Izvoljeni so bili v odbor za predsednika tov. Vinko Prek, za podpredsednika tov. Franc Bradško, za tajnika tov. Franc Rudi, za blagajnika tov. Tomaž Stefančič, odborniki pa so tov. Franc Birtič, Jože Petkoviček, Josip Otrin, Albin Kucler in Franc Grom; revizorja tov. Gutnik Alojz in Grom Pavle. Po volitvah sta poročala pr. poslanca gg. Albin Koman in Milan Mravljec. Prvi se je bavil s političnimi razmerami predvsem z vidika morale, drugi pa je do podrobnosti analiziral klerikalizem. Oba sta bila deležna hvalečnega odobravanja. Kot zadnji se je oglasil k besedi tov. Albin Jakopič, predsednik sreske organizacije omladine JNS za Ljubljano okolič, ki je želel novi krajevni edinic obilo uspeha.

Borba drž. vpokojencev

Sarajevski »Jugoslovenski list« objavila pismo, ki ga je pisal Društvo vpokojencev za drinsko banovino ministru notranjih del dr. Anton Korosec. Društvo je namreč s posebno spomenico naprosilo dr. Koroseca, naj jih podpre v borbi za povrnitev odtegljiv iz leta 1935. Dr. Korosec je bosanskim vpokojencem pisemno sporočil, da ni finančne močnosti za izpolnitev njihove prošnje. Gledal pa bo, da bo država vpoštevala upravičene zahteve vpokojencev...

Tavajoci „Slovenec“

Primerjajoci današnje stanje in prilike v dravski banovini z dobo, ko še JRZ ni bila na oblasti, zatrjuje »Slovenec«, da slovenski narod ne more pozabiti časov, ko so po Sloveniji divjali Kramerjevi oprničniki, zapirali slovenske ljudi, jih globili z velikimi denarnimi kaznimi, metali inteligenco iz služb in stiskali kmeta s krivičnimi davki. Skratka, bila je to doba, ko je živčal bil centralističnih podrepanikov nad slovenskim narodom, ko so bili na poslu denuncianti in ko so se ti preklicani jugoslovanerji kar kosali med seboj, kdo bo ljudem več škodo napravil. Danes je sicer nastala doba občega zadovoljstva, pravice, svobode in reda. Nihe ni zaradi političnega prepričanja kaznovan. Nihe ne izleti iz službe. Davki so postali pravični in denuncianti so izginili. Navzlic temu se »Slovenec« žudi, da »Jutroc« še živi in da ima celo prednost očitati njemu in njegovim centralizem in unitarizem.

Kar se tiče Kramerjevega biča, se bomo z gospodi iz Kopitarjeve ulice že še pomnili. Če hoče slišati javno mnenje in sodbo o »včeraj« in »danes«, naj povpraša. Najnostavnejše pa je, če si prečita, kar so o tem napisali njegovi lastni ljudje, ki so se s svojim letakom poslužili svobode, ki vlada pod režimom JRZ. Prosimo ga za dovoljenje, da ta letak ponatisemo in razvijemo na ta način razpravo o njegovih ugotovitvah.

Nerazumljivo nam je pa popolnoma, da »Slovenec« tako indignacijo odbija od sebe unitaristično idejo. To bi bil moral reči takrat, ko so njegovi gospodarji za njega in za vse svoje pristaje podpisali unitaristični program JRZ. To bi naj bil storil n. pr. pred 14 dnevi, ko je predsednik JRZ na omladinskem kongresu stranke ponovno slovensko proglasil, da JRZ nikdar ne bo zapustila ideje narodnega edinstva in edinstvene unitaristične države. To naj opravi v polemiki s »Samoupravco«, ki dan na dan proglašava vse one, ki odklanjajo unitarizem za izdajalce. Napram nam pa naj bo priznanljiv — mi sicer vem, da se danes nahajamo v dobi poostrenejega centralizma, toda daleč smo od tega, da bi verjeli, da je »Slovenec« vedel iskreno za unitarizem, ki nimogrede bodi rečeno s centralizmom nima nobenega posla. Vemo nasprotno, da je unitarizem za Kopitarjevo ulico le taktika.

Pašičev spomenik v Sarajevu

V Sarajevu se je organiziralo po smrti Nikole Pašiča posebno društvo, ki je zbralo po mestu in cel Bosni prispevke za postavitev spomenika velikemu srbskemu državniku. Zbrana je bila razmeroma velika vsota. Od takrat je poteklo deset let. Društvo se je že davno razšlo — ne da bi postavilo Pašiču spomenik, šele nedavno so ugotovili, da je odbor posodil denar neki sarajevski trgovski zadrugi. Sedaj je vložil narodni poslanec JNS Jovo Zagorac interpelacijo na ministra dr. Koroseca z vprašanjem, da li je pripravljeno ministristvo notranjih del kot vrhovna nadzorna oblast nad društvi ugotoviti, kje se nahaja denar, ki je bil zbran za spomenik Nikoli Pašiču. Dalje vprašuje interpelant ministra notranjih del, da li bo poklical na materialno in kazensko odgovornost vse one, ki so tako čudno postopali s to javno zbirko.

Citat iz „Samouprave“

»Samouprava« bje na vso moč na levo in desno, odkar so se podli mostovi, ki jih je gradila pred 8. oktobrom med Beogradom in Zagrebom. Sleherni dan odrajta primeren obrok Davidovičevim demokratom, Pižonovim zemljoradnikom in staram radikalnim soborcem okoli Glavnega odbora in čike Ace Stanojevića. Vedno preostane tudi še nekaj za Hrvatje in prijatelj dr. Mačka. JNS je zadnje dni odvijalo prepustila ljubljansko pomratu »Slovenec«, da se vsaj tako oddolži svoji stranki, če že ne mara pisati v obrambo narodnega edinstva in unitarizma.

Tako ve povedati »Samouprava«, da obstoji v Dubrovniku »Hrvatsko glasbeno društvo Gundulić«, ki prireja koncerte po dubrovniški okolici. Ta pevski zbor je baje na vse grlo prepeval 24. oktobra v neki okoliški občini pesmi, tekror: »Kako naše strele biju neka znade Beograd...« ali pa »Napred, napred, rušimo sve srb-ske lopove...«

Nobelova nagrada za književnost

Stockholm, 11. nov. AA. Nobelovo nagrado za književnost je dobil za leto 1937 francoski književnik Roger Martin du Gard.

Vidov ples v Kopitarjevi ulici

V Kopitarjevi ulici je zopet enkrat izbruhnul vidov ples. Kadar pridejo gospodje v stisko in se čutijo ugnane v slepo ulico, jih zapusti vsaka razumnost. Pričnejo se vrteći okoli sebe, očim jim izstopijo na usta udari pena in s rokami in nogami otepajo okoli sebe, psujejo in očitajo nasprotniku, ki jih je spravil v ta položaj, vse, česar se sami krivega čutijo. Dogodki zadnjih dni so jih posebno nemilo spravili iz ravnotežja. Včeraj so opsovali na hitro svoje lastne ljudi in jim povrh cinično očitali, da zlorabljajo svobodo današnjega režima. Danes so se zavrteli proti nam in posovke ter klevete se kar vsipajo na ubogo »Jutro« in na jugoslovenske nacionaliste. Seveda nečemo vracati mlo za drago. Z mirno in očetovsko besedo želimo gospode pomiriti in spraviti zopet v duševno ravnotežje.

Mislimo, da bi se morala razprava o ovadustvu, ki naj bi bilo po njihovem vsakdanji kruh jugoslovenskih nacionalistov, vršiti v mirnejši in normalnejši atmosferi. Ovadustvo je zelo zanimivo poglavje naše kulturne in politične zgodovine. O njem so vedeli povedati že rajniki Prešeren in oče Vodnik, marsikaj bi dodala Gregorčič in Medved, da o mlajših ne govorimo in da tudi najmlajših n. pr. profesorja Kocbeka ne omenjamo. Kar se tiče političnega ovadustva, je znamenita okrožnica ob izbruhu svetovne vojne še vedno nedosežena mojstročina, ki je nikdo ne bo mogel prekosti. Od nje se vleče nepretrgana nit podobnih dejanj in gospodje naj ne mislijo, da so nam skrivnosti današnjih dni popolnoma neznane.

Zelo resen simptom za diagnozo duševnega stanja v Kopitarjevi ulici se nam zdi Slovenčeva obtožba, da Jutro »marljivo stika za vsemi tistimi, ki bi utegnili biti za narodno edinstvo in da postavlja na sramotni od slehernega, ki je za narodno edinstvo!« Do včeraj so nas obtoževali, da postavljamo na sramotni oder vse one, ki niso za narodno edinstvo in zamerjali so nam, da včasih tako radovedno pozivamo

iz »Domoljubove« kronike

Zadnjič smo navedli nekaj cvetk iz »Domoljubove« predvojne kronike, ki naj bi po njegovi želji pokazale čitateljem »smer, katero je list dosledno zastopal.« Danes spopolnjujemo ta pregled s prezregorom skoz »Domoljubovo« kroniko dogodkov po našem osvobojenju in zedinjenju. Leta 1919. je bil zanj najbolj značilen dogodek »prvi slovenski orlovski tabor v Mariboru«. Leto pozneje ve povedati, da so »koncem aprila poskušali boljševiki prevzeti oblast v Ljubljani. Pri spopadu s policijo je padlo na Zaloški cesti 10 mrtvih, 21 pa je bilo ranjenih. Gospod duhovni svetnik Janez Kalan, ki je prihitel umirajočim na pomoč, je bil od boljševikov surovo po noht tepen.« Do danes smo čuli tudi iz klerikalnih virov povsem druge verzije o tragediji na Zaloški cesti. O kakem revolucionarnem pohodu na Ljubljano ni bilo govora, kar bodo potrdili tudi vsi tisti gospodje iz »Domoljubove« okolice, ki so nekaj let pozneje skupaj s tistimi »boljševiški prekuhici« metali svoje krogljice v skupno skrinjico pri občinskih volitvah v Ljubljani.

Leta 1920. sta se dogodila še dva velika dogodka, ki morata ostati po »Domoljubove« prepričanju globoko zapisana v spominu slovenskega ljudstva. »Od 3500 Sokolov na sokolskem zletu v Mariboru jih je bilo samo 15 pri nedeljski službi božji.« Se večji greh pa so storili naprednjaki, ker so glasovali za »nesrečno vidovdano ustavo« po kateri so potem »Domoljubovci« prav nemoteno vladali vse do trenutka, ko jo je pokojni kralj Ujedinitelj ukinil.

Naslednji veliki dogodek se je odigral 1. 1923. Šele tri leta pozneje, ko se je pri volitvah v državni zbor slovenski narod vnovič zavedel in pokazal, da hoče biti samostojen katoliški narod, ne pa kakšno afriško plemes. Z drugimi besedami: Slovenci, če se slepo ne pokore volji gospo-

glasilo Katoliškega tiskovnega društva ali je tudi ono za narodno edinstvo in unitarizem, ki se je zanj z dušo in telesom izjavila stranka, pod katere firmo danes deluje Kopitarjeva ulica. Mi na ta vprašanja nismo dobili direktnega odgovora, pač pa to indirektnih, ki nam jih pač ni treba navajati.

Gospodje, ki so danes pravi služitelji centralizma (kar ne trdimo samo mi, temveč izpričujejo to njihovi lastni najbolj intimni ljudje) vedo prav dobro, da je Jutro sicer protivnik centralistične misli in prakse, ali da od svojega početka pomosno izpoveduje svoje unitaristično prepričanje in da mu niti v sanjah ne pade v glavo »z vpljtem zabrisati očetovstvo za ves unitarizem«. Metoda zatajevanja očetovstva in z njim zvezane odgovornosti ni v modi pri nas. V tem so drugi mojstri.

V ostalem naj se gospodje nič ne prenačijo. Njihov bograjski praeceptor, častitljiva »Samouprava«, že napoveduje »avtomatično ustvarjanje dveh front na našem političnem življenju: fronte jugoslovenskega unitarizma in fronte federalistično plemenskega obeležja. Kdor bo poskušal ostati v sredini, temu odreka glavno glasilo JRZ pravico do življenja in pogubo pri prvih volitvah. Verjamejmo, da je danes za politične poslovne ljudi težak čas in v očigled tej napovedi »Samouprave« nam je duševno razstropstvo gospode razumljivo. Zato so tako besni in jezni na vsakogar, ki jih moti pri njihovem premišljevanju. Nam je prav žal, toda njihove posovke in klevete nas ne bodo preplašile, da ne bi do kraja izpolnili svoje dolžnosti storiti vse, da se motna situacija razčisti in da se vidi, kje kdo stoji, za katero idejo se ogreva in kakšne cilje ima. Mi neomajno verujemo v moč ideje narodnega edinstva. Če bo »Slovenec« jutri izjavil isto, ga ne bomo postavljali na sramotni oder, temveč ga bomo pohvalili, da je enkrat tudi v Ljubljani povedal, kar drugi v njegovem imenu drugod govorijo...

darjev »Domoljuba«, ne postoneje samo »tavajoci ljudstvo«, temveč afrikanski zamorci.

V letu Gospodovem 1924. je prišla na krmilo vlada g. Pašiča, ki ga današnja »Domoljubova« stranka proglašuje za svoja proroka. »Domoljub« pomosno poudarja, da je pozdravil režim predhodnika JRZ, v katerem je bil današnji predsednik JRZ minister financ, s člankom »Državni tatovi naj ropajo naprej...« Leto pozneje je poveljeval zavezništvo z Davidovičem, Joco Jovanovičem in dr. Spahom, s katerimi je dr. Korosec pobijal korpucijo na shodu v Ljubljani. Kaj misli danes »Domoljub« o tej gospodi, se ni razodel...

Leta 1927. je bilo »krvavo preganjanje katolicizma v Mehiki« in pa »v Ljubljani je zmegal liberalca z 22 glasovi prigoljufane večine«. Leto 1928 je bila »velika olovska prireditve na ljubljanskem stadionu« in »dr. Korosec predsednik vlade. Kadar državni voz krepke zdrkne s tira, kličejo vedno dr. Koroseca na pomoč. Drugač pa... »raje molčimo« pravi »Domoljub«. Zato tudi ne omenja, kdo je vstopil v vlado generala Živkovića in »razpusil vse stranke«. Zanimivo je odkritje, da je poslalo tisoč slovenskih občan kralju Aleksandru spomenico, kjer navajajo slovensko narodno samobitnost in krasnjavo vero kot neobhodno potrebni temelji urejene države.« S kroniko iz let 1929, 1930 in 1931 je »Domoljub« sploh zelo skop. Povedati ve samo, da so državo razdelili na devet banovin« s sramežljivim pristavkom »Prvi ban je bil iz. Dušan Serneck«. Zato pa si je bolj zapomnil 11. decembra, »ko so razglasili nesrečni zakon o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije«. 3. septembra 1931. pa »je izdal kralj Aleksander novo ustavo, ki jo imamo še danes.« Leta 1933. mu je bil največji dogodek šenčurski proces proti Brodarju in tovaršem. Elegično vzklika »Domoljub«: »Obsojenile«

Proslava 19. obletnice premirja v Parizu in Londonu

Pariz, 11. nov. AA. 19. obletnico premirja so v Parizu praznovali zelo svečano. Posebno impozantno je bil defile čet mimo groba Nezanega junaka in slavaloka, ki je bil okrašen s trobojkami in venci.

Pred začetkom proslave je prispel na trg bataljon pehote, nato pa dva eskadrona konjenice z zastavami in vojaško godbo. Vojaštvo je z obeh strani obstopilo grob Nezanega junaka. Ves trg je bil okrašen z zelenjem in zastavami. Mnoge ugledne osebnosti, ki so prisostvovala svečanosti, so začele prihajati pred slavalok že okoli pol 11. Med njimi so bili general Gamelin, zastopniki diplomatskega zbora, antižidovski patrijarh, Edouard Herriot, več ministrov, višji francoski častniki in zastopniki tujega vojaštva. Predsednik vlade Chauvet je prispele ob 10.50, takoj za njim pa predsednik republike Lebrun. Njemu na čast je godba zavrnila marseljsko. Predsednik Lebrun je nato v družbi vojnega ministra in maršala Petaina, generala Gamelina in admirala Dalana pregledal čete in delegacije bivših bojevnikov.

Točno ob 11. so trombe zabile pozdrav zastavi, godbe pa so odsvirale marseljsko. Po poslednjih zvokih narodne himne so strelji iz topov napovedali minuto molka. V defileju čet pred predsednikom Lebrunom so korakali učenci višjih vojaških šol, političneke, Saint-Cyra, letalske šole iz Političnega, pehota, topništvo, konjenica, motorizirani oddelki in tanki. Defile čet se je končal ob 11.45. Predsednik republike Lebrun je s Chautempsom in Herriotom čestital generalu Gouraudu k odličnemu nastopu čet. Današnja revija čet je bila poslednja, ki ji je poveljeval general Gouraud, poveljnik Pariza, ker odhaja zaradi starosti v pokoj.

Incident pri londonski proslavi

London, 11. nov. br. Pri današnji svečanosti v proslavo obletnice premirja je prišlo do incidenta. Ko je angleški kralj v Withe-haalu stal pred spomenikom padlim je nastopil dveminutni molk, je prodril kordon neki možki in zaklical proti kralju: »Hina vci! Vi pripravljate novo vojno!« Moža so takoj prijeli policijski stražniki

in mu zamašili usta ter ga nato odvedli predvsem zaradi tega, ker ga je hotela razjarjena množica linčati. Pozneje so ugotovili, da gre za nesrečnega, ki je pobegnil iz neke bližnje umobolnice.

Izgređi v Dublinu

Dublin, 11. nov. br. Pri današnji proslavi obletnice premirja je prišlo v Dublinu do demonstracije irskih nacionalistov. V trenutku, ko so se pred spomenikom padlim vojakom poklonili najvišji dostojanstveniki, je prodrla pred spomenik skupina irskih omladincev in spričo vse množice zažgala angleško zastavo.

London, 11. nov. AA. Davi je eksplodiral pekliški stroj pred vrati dublinskega gradu. Izložebe in okna okoliških trgovin so vsa razbita. Tudi pisarne v poštnem posloppu blizu gradu so močno poškodovane. V dublinskem gradu so nastanjeni razni oddelki predsedstva vlade in policijska uprava. Znano je, da je že meseca maja eksplodirala pekliškega stroja poškodovala kip Jurija II.

V Belgiji

Bruselj, 11. nov. AA. Na dan proslave premirja se je belgijski kralj Leopold poklonil grobu Nezanega junaka. Nato je bila vojaška revija, ki so ji prisostvovali člani vlade, diplomatski zbor, generaliteta, civilne in vojaške oblasti in velika množica ljudstva.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Huda depresija nad Italijo in severnimi predeli povzroča oblačnost in deževnost v večji južni polovici Evrope in snag v Alpah. Nad zahodno in vzhodno Evropo je visok pritisk s precej lepim vremenom. Toplota je padla v srednji in jugozahodni Evropi in se dvignila v srednji in južno-zahodni Evropi ter v vzhodnem in južnem delu Balkanskega polotoka.

Zemunska vremenska napoved: Burno vreme v vsej državi s dežjem ponekod. Snehilo bo v severnozahodnih predelih in v gorah. Toplota bo padla. Dunajska: Palavine, po večini snag, temperature brez bistvene izprememba.

Domače vesti

* Mirova nedelja, 14. novembra, bo pokazala pripravljenost Slovencev za obnavljanje mirnega sožitja med državami in narodi.

Elitni MEDICINSKI PLES JUTRI OB 20. URI v Kazini

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani ga. Majda Alujevič-Felichova in gg. Marko Fran in Demetriji Zargi, vsi iz Ljubljane. Cestitamol!

Z njim ali brez njega? Tako se vprašate ljudi. Viče hoče svoje srce in živce varovati. Zakaj z njim, ko kava Hag brez kofeina daje popoln užitek najplemenitejše višinske kave?

Kava Hag prijia vedno, celo pozno zvečer, ker ji je odzvel kofein.

* Raziskavanje rud v Bosni. V Bosni se mudiijo že dalje časa rudarski strokovnjaki iz Nemčije, ki raziskujejo področja nekdanjih bogatih rudnikov.

* Zahteva radio-abenovtov — muslimanov. Upravi beogradske radijske postaje so abonentni muslimanske veroizpovedci iz Bosne in Hercegovine poslali prošnjo, naj se zdaj v dobi ramazanske posta, da na program nekaj verskih islamskih molitev iz džamij.

* Tečaj za strokovno risanje mizarske stroke za mojstre in pomočnike se prične v nedeljo 21. t. m. ob 8. zjutraj in bo vsako nedeljo od 8. do 12. ure v Tehniški srednji šoli v Ljubljani, vhod Murnikova ulica št. 9, preko dvorišča, levo pritičje, učna dvorana št. 5.

* Iziel na Dolenjsko. Prejeli smo: Pretoliko nedeljo je bil izredno lep jesenski dan. »Putnik« je privedel celozemni iziel na Dolenjsko.

* Romanje naših muslimanov v Meko. Sarajevska podružnica »Putnika« pripravlja že zdaj veliko romanje naših muslimanov v Meko in Medino.

* Nova razprava o pomlajevalni aferi. V Novem Sadu sta lani tamošnji kirurg dr. Slavko Uzelac in dr. Kolesnik iz Beograda pomladila nekega beogradskega bogataša s spolno žlezo, katero sta izrezala mlademu brezposelnemu delavcu Maricu.

* Avtobus Ljubljana — Kamnik — Gornji grad — Ljubno zaradi snežnih zametov do preklica ne obratuje.

Eno srce — ena RADENSKA.

* Ponesrečen beg iz kazalnice. Iz lepoplavske kazalnice sta nedavno pobegnili nevarna razbojnika Kurelič in Novak. Prvega so, kakor znano, orožniki že ujeli, drugi pa se še skriva. Zdjaj pa sta poskušala zbežati iz lepoplavske kazalnice nevarna vlomilca Albert Ulrich in Anton Iljaš.

* Prstovoljna gasilska četa Notranje gorice privedi ob priliki svoje 25-letnice v nedeljo 14. t. m. ob 14.30 slovesno blagoslovitev nove motorne brigadice v društvenem domu. V nedeljo 21. t. m. pa v prizori dramski odsek čete igre »Rozalkin rožmarin« v društvenem domu ob 15. in ob 20. uri. Čisti donos obeh prireditev je namenjen za kritje velikih nabavnih stroškov nove motorke.

Iz Ljubljane

* Uvodstva v razstavi Janeza in Jurija Subica bodo trajno do konca razstave. Prvo vodstvo je v soboto 13. t. m.; začetek točno ob 15 v Narodni galeriji; (vodi monsrgr. V. Staska). Nadaljnji vodstva bosta v nedeljo 14. t. m. in sicer v Narodni galeriji ob pol 11. (vodi monsrgr. V. Staska) ter ob četrti na 12. v Jakopičevem paviljonu (vodi g. I. Zorman).

* Ruska Matica privedi v soboto 13. t. m. ob 20. v dvorani Tivolija literarni večer ob priliki 85. obletnice smrti slavne ruskega pisatelja N. V. Gogolja. Na sporedu je predavanje univ. prof. dr. Evgena Spektorskega o osebnosti in pomenu Gogolja, recitacije odlomkov iz Gogoljevih del, ki jih bodo izvajali udeleženci ruskega tečaja pri Ruski Matici in ruska mladina. Vstop prost. Vabljeni so vsi prijatelji ruske književnosti.

* V šentjakobskem gledališču vprizore v soboto in nedeljo ob 20.15 duhovito veseligr »Kd« (Bichon). Sodelujejo prve moči odra. Bombe smeha. Kdor se hoče dobro zabavati, naj posesti predstavo. Preskrbite si vstopnice v soboto in nedeljo od 10. do 12. in od 15. do 17. in eno ur pred začetkom predstave.

* Na akademijah slepe dece iz Kobevja (v soboto in nedeljo v frančiškanski dvorani, nastopi tudi zavodov gojenec Tone Cirič, ki ga je med vojno kot najdenčka prinesel v zavod za slepe pok. kurat Fran Bonač. Cirič, dasi od rojstva slep, igra klavir, orgla pri šolskih mašah in tudi komponira. Spremljal bo vse zborove pesmice. — Slepa mladina zasluži na obeh akademijah razprodano dvorano. Vstopnice v frančiškanski pasazi.

* Z Jadranske ceste. Prejeli smo: Mestna občina nam je napravila zadnje mesece most čez Gradaščico, za kar smo ji hvaležni. Ali žal v takih nahlivih in snegu se ne moremo posluževati tega prehoda. Ako želimo na cestno železnico preko Jadranske ceste, moramo gaziti blato, odnosno vodit skorjo do kolen. Zato prosimo cestno nadzorstvo, naj nasuje Jadransko cesto z gramozom, da nam bo mogoč prehod z desnega brega Gradaščice, ker sicer most ne pride v poštev za promet.

PRENOVITE Vaše svetilke z modernimi PERGAMENTNIMI ali RHODOID SENČNIKI od tvrdke M. TICAR — Ljubljana,

* Avtomobilске nesreče brez konca. Mi-mo nekaterih drugih poškodovancev je moral kirurški oddelek večer sprejeti v oskrbo tudi 27letnega delavca Franceta Sterleta, stanujočega na Izanski cesti 180. Na Miklošičev cesti ga je podrl neznan avtomobilist in mu prizadel precej hude poškodbe po životu.

* Neščrta pod avtom. V sredo smo poročali o nesreči premikarja državnih železnic Ivana Černeta iz Zornice šiške, ki ga je blizu tramvajske ravnice povozil neki avtomobilist. Kakor nem dodatno poročajo, se je g. Černe vračal iz službe in se je takrat na cesti nahajal sam. Vozil je pravilno po desni strani ceste in je vsakršna krivda na njegovi strani izključena.

* Zalostna smrt bolehnega starčka. Ta-le čas pred prvim snegom skoraj ni bilo dneva, da ne bi kronika zapisala izvršene ali poizkušene samomora, kar je vno- vič potrdilo staro vero, da je prehod iz je- seni v zimo bolnim in bežnim prav tako ne- varen kakor doba med zimo in pomladjo. V sredo ponoči v večerj nas je obiskal prvi sneg v tolikšni meri, kakor ga skorajda ni- smo vajeni za prve zimske pozlave, in prav v urah, ko je začela legati na zemljo ta težka, bela otepa, se je v svoji sobici v Kladzani ulici 20 v Trnovem posloval ob življenja bolehnega starčeka, 74-letni Fran- c Kolša, bivši posestnik in krojaški mojster. Kolša je bil že delj časa nezdravljivo bo- lan, zavoljo česar je oupal, čeprav je bil pri svojih deležih najskrbnejše nege. Več- raj zjutraj so domači postali pozorni, da je v njegovi sobi tako dolgo vse tiho. Ko je nekdo potikal na vrata, jih je našel zakle- njena in vsako klicanje je ostalo zaman. Opozorili so na stvar najbližjega stražnika, ki je vdril v sobo in našel starčka obesa- nega na žebelju pri vratih. V Kladzno tulo- ge prišel policajska komisija, v kateri sta bila zdravstveni svetnik dr. Lapajne in de- žurni uradnik Polobnik. Na željo domačih so truplo Franca Kolše prepeljali v mrtvaš- nico zavroča gv. Jožefa.

* Vpričo ljudi je šla krast. V Križevni- škii ulici št. 4 sta preli dnevi opravila zve- čer dva stanovalca, kako leže neznanja mla- da ženska skozi pritičje v sobi in stanovanje njune sosede življe. Ko sta jo vprašala, kaj to pomeni, je neznanca odgovorila, da v hiši stanuje, pa je ostala brez hišnega ključa na cesti. Naslednji dan pa je šivilja potražila, da ji je iz stanovanja izgubilo po- noči več oblek, prtov, orodja in razne drob- najave. Stanovalca, ki sta prejšnji večer vi- dola nevarljenega gosta na takšni čuden na- čin prihajati v hišo, sta popisala neznan- ko in policija je bila tačij kmalu na sledu. V sredo so policijski organi nekje v mestu are- tirali 25-letno potepenko M. Z., ki je po ru- du iz Žirov, pa prihaja večkrat tudi v Ljub- ljano na nedovoljene opravke. Priznala je, da je ukradene stvari pročala v Kranju, in izpovedala, da je na podoben način obiska- la v Ljubljani že več pritičnij stanovanj.

u — Mirovni dan v Angličkem društvu. Anglesko društvo v Ljubljani je tudi le- tos praznovalo obletnico sklenitve premirja na društvenem sestanku, ki se ga je udele- žilo lepo število članstva. Društveni pred- sednik advokat dr. Ferdinand Majaron je v svojem govoru oral pomen praznova- nja te obletnice in naglasil, da naj ima to praznovanje med drugim tudi namen propa- girati med narodi idejo miru in mirnega sožitja. V svojih nadaljnjih izvajanjih se je predsednik spomnil vseh onih junakov, ki so položili med svetovno vojno svoje življenje na altar domovine, posebno še onih junakov, ki so žrtvovali svoje naj- dragje za osvoboditev naše domovine. Ker z največjimi slavnostmi ta dan praznujejo v Angliji in Ameriki, je predsednik z glo- boko občutenimi besedami izrek zahvalo vsem onim angleškim in ameriškim mo- žem in ženam, ki so bili med svetovno voj- no v največje pomoč našim osvoboditel- jem. Članstvo je na predsednikov poziv poštlo spomin teh tu in izozemskih ju- nakov z enominutnim molkom.

MATI, ZDRAVJE TVOJEGA OTROKA JE TVOJA SREČA

Mati, ki bdiš nad zdravjem svojega otroka, Ti si poklicana, da ga v prvem času napraviš močnega in odpornega zoper bolezni in druge življenjske nad- lege. Zato dajte svojemu otroku zdravja — dajte mu preskušeno, okusno krepilno hrano Ovomaltine.

Samo z Ovomaltine se doseže Ovomaltinski uspeh. Stotičišči so že to izkusili. Prepričajte se tudi Vi! Kupite še danes

škaticico zdravja — škaticico Ovomaltine! Dobiva se povsod, počeniš od din 6.50.

* Trejiri in zaključni koncert povodom prazne 100-letnice Antona Foersterja bo veliki koncert Glasbene Matice Ljubljanske v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v veliki Filharmonični dvorani. Foerster je veliko let delo- val v odboru Glasbene Matice in od leta 1872. dalje je večinu njegovih skladb posve- teneha značaja izdala Glasbena Matica Ljub- ljanska. Tako je Glasbena Matica založila leta 1901. tudi klavirski izveček njegove opere »Gorenjski slavček«, ki je bil prvi tiskani klavirski izveček opere pri nas. Ta- ko je bilo delo Antona Foersterja tesno po- vezano z delom naše Glasbene Matice in je tudi popolnoma naravno, da je Glasbena Matica z posebnim zanimanjem vzela pro- slavo stoletnice njegovega rojstva v svoj aranžma. In koncertne prireditve zaključ- ravno ona s svojim koncertom, na katerem je glavna točka sporeda kantata za soli, zbor in orkester »Turki na Sleivci«. Poleg tega zapoje mešani zbor še 3 najlepše Foerster- jeve zbor. Med njimi je tudi »Ljubica«, ki je prinesla zboru, dirigentu in skladatelju največje priznanje leta 1896. na Dunaju. Da- lje sodelujejo na tem koncertu Slovenski vokalni kvintet, pianist Marijan Lipovšek in orkester Podvezde godbenikov. Pri tej pri- liki pa opozarjamo tudi na odkritje Foerster- jevega spomenika, ki ga postavi Glasbena Matica pred svojim poslopijem v Vegovi uli- ci v nedeljo 14. t. m. ob pol 12. dopoldne.

ZA OBLEKE, BLUZE Krojci vzorci, angleška volna brezplačno TONI JAGER, Kongresni trg I, Ljubljana,

* Društvo Dom slepih v Ljubljani, ki mu je poverjena skrb za delazdžne odrasle in onemoglo slepce v skupnem domu, opa- zara svoje člane in prijatelje, pa tudi osta- lo Ljubljansko občestvo na prireditve naj- mlajših slepih revežev, šolarjev banovineke kočevske šole za slepce. Vsi, ki višite, pri- hitite gledat svojevrstne akademije, ki se bodo vršile to soboto in nedeljo v Ljublj- anski frančiškarski dvorani pod pokrovitelj- etvom gospe Natlačeneve, soproge bana dravske banovine, in voilstvom kočevske učiteljskega zborna na zavodu za slepo dečo. Čisti dobček je namenjen podporne mu fondu za slepo dečo. Lepo je, če kupite vstopnico, da s tem podprete prireditve sle- pih otrok gnotno, a še lepše bo, če razve- selite slepo dečo tudi s svojo osebno pri- nosnostjo. Kupite in prihitite! Odbor.

Eau de Cologne najboljih znamk za damo in gospoda v originalnih stekleni- cah kakor tudi odprti, dobite v parfumerij »NADA« — Franciškanska ulica, Ljubljana.

* Foersterjeva razstava je odprta samo še 3 dni: petek in soboto od 15. do 17. ure ter v nedeljo od 9. do pol 12. ure. Vstop prost.

* Akademika Jadranska straža opozar- ja na svojo redno plesno vajo, ki jo zopet jutri v soboto v Trgovskem domu. Začetek za začetnike točno ob pol 8. Jenko-Adamč.

* Predavanje SPD se vrši v četrtlek 18. t. m. ob 20. uri v Delavski zbornici. Predava- lili bodo nekateri udeleženci letošnjega izleta članov SPD. t. j. gg. Hvaszta, dr. Mrak in dr. Potočnik o francoskih Alpah. Naši planinci so sami napravili številne dobre posnetke na svojih turah ter jih bodo po- kazali pri predavanju. Predavanje bo ze- lo zanimivo ter bo pokazalo uspehe naš- ih plezalcev v težkem, visokopasemem te- renu v ledu in snegu. Planinci, obličite gotovo to prireditve.

* Zdrženje brivcev, frizerjev in koz- metikov v Ljubljani sporoča cenjenemu občestvu, da bodo brivnice in frizerski sa- loni v ponedeljek 15. t. m. do 10. dopoldne v Ljubljani zaprti. Istočasno naprosila član- stvo v Ljubljani, da se ob 8. uri udeleži s svojim osebjem v stolnici sv. maše zadu- šnice Uprava.

* Obleke in klobuke kemično čisti bar- va, plisira in ilka tovarna Jos. Reich. 2

* Boopcija na italijanskem general- nem konzulu. Ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kraja Viktorja Emanuela je pri- redil večerj generalni konzul kraj. Italije g. comm. Guerrini — Maraldi z gos- poprogo v vili na Erjavčevi cesti recep- cijo za vabljenje goste. Vabilu g. generalne- ga konzula, ki je v kratkem času svojega bivanja v Ljubljani pokazal mnogo zani- manja za tukajšnje družabne in kulturne razmere, so se odzvali številni predstavi- telji oblasti, gospodarskih in kulturnih korporacij, med njimi ban dr. Natlačen, knezoškof dr. Rožman, župan dr. Adlešič, rektor univerze dr. Kušej, francoski konzul Remeraud in mnogi drugi. Goste sta sprejemala in jim izkazovala najlubez- nejšejo pozornost gospa in gospod Guer- rini-Maraldi. Bila je to po dolgem času prva večja recepcija na italijanskem konzulatu in je pokazala, da ljubljanska druž- ba simpatično sprejema prizadevanje obeh vlad in posebej še v Ljubljani g. general- nem konzulu po čim tesnejših prijatelj- skih odnosajih med oboema sosednima drž- avama.

* Zveza gospodinj preloži zaradi teh- ničnih ovir svojo razstavo »Vse za bolnikac na 30. t. m.

* Zgodba iz ljubljanskega dna. V torek zvečer je nekdo dekletje na zunaj vesele, a v svojem jedru v resnici žalostna dru- ščine, kakršno srečavamo po sunljivih kře- mah in kavarnah, na cesti izročilo stražniku mladega moža s prošnjo, naj ga odvede na policijo. Tam je ženska pripovedovala zgodi- bco, kakršnih se v ljubljanskih večerih zodi najbrž na stotine in tisoče, pa nikoli ne pridejo na dan, in kjer ni tožnika, tudi ni treba sodnika. Lepega poletnega večera se je bila seznanila s mladim Mariborčanom, ki je z nabito lesticno paradiral po lokalih. Povabil jo je v avto in odpeljala sta se najprej v neko gostilno na Zaloški cesti. S seboj sta vzela tudi šoferja in v gostilni, kjer je bilo polno gos- tov, so se pomudili do policijske ure. Tedaj je Mariborčan predlagal dekletu, da se od- peljeta še na kratko nočni izlet proti Vevčam. A ko sta se vozila čez polje, se jima je avto nenakrat zadel sumljivo težak. Ne- daleč od letališča je šofer ustavil, in ko je gostitelj iz Maribora pogledal okrog voza, je zadaj na pritrjenem kovčegu našel dva neznanca. Mož sta planila vanj in ga zače- la obdelovati z noži, da so ga morali pre- peljati v bolnišnico, neznanca pa sta izgini- la v temo. Vse je že kazalo, da napad, o katerem je bila obveščena tudi policija, ne bo nikoli pojasnjen. V torek zvečer pa je ženska, ki se je bila tedaj pridržala denar- nemu in radodarnemu Mariborčanu z naj- bolj veselim upi, pa je bila tako grenka raz- sočarana, v neki gostilni prepoznala enega zmed napadalec. Prijazno je priselida in ga zabilala do najbližjega stražnika. Za njim bo poromal za zaplate tudi njegov paidaš.

* Specialist za koledrsko svetilko pod ključem. Te dni so orožniki na Grosupljem aretirali nekoga Cirila P., ki je zadaj čas na debelo kradel svetilke na dinamo s kole- so ljubljanskih ulicah in jih proslaljo spol žeteli. Tako je v petek prinesel sedem svetilk na Grosuplje z namenom, da jih spravi v denar, pa je imel smola, da so orožniki naleteji nanj. Brez obotavljanja je priznal, da se je že delj časa bavil z organi- zirano krajo svetilk. Tako je odnesel dina- meo neznanim lastnikom izpred Delavskega doma v noči na 3. novembra, v Gajevi uli- ci pred kačkšnimi 10 dnevi zvečer, z dvoči- šča Hrovatinove tiskarne, 2. novembra zve- čer, izpred trške v Ljnski ulici 4. novembra zvečer, izpred Mrakovne gostilne na Rivoški cesti na Napoleonovem trgu pred kačkšnimi 16 dnevi. Fantu so izročili solišču, kjer do- be oskolovanci nazaj svojo lastnino.

* Tatvine v klavir. »Duroc« je že ne- kajkrat poročalo o tatvinah, ki se od časa do časa, pa skorajda organizirano, dogaja- jo v mestni klavirni. Na delu so bili podjetni neznanec, ki so mesarjem kradli meso, sprav- ljeno v hladilnikih, in ga brčkone pod roko prodajali dalje. Izzinjali pa so tudi vsake vrste drugi predmeti, orodje, sekire, noži in perilo. Meso vsakega mesarskega mojstra je opremljeno s posebnimi znaki, da se la- hko loči lastnina od lastnine. Ni izključeno, da je večkrat prišlo tudi do kakšnih nezna- namernih zametanv, a reči so se dogajale tako pogosto, da je bila brez dvoma tatfina- ska roka vmes. Pred dobrim tednom je ne- kemu mesarju izgnil cel prečič iz hladil- nice, pred dnevi je nekdo nekemu odnesel pol zaklanega vola. Tako so tekle zavele že tam od pomladi, a oškodovanci so mno- gokrat najrajši pogledali skozi prste, da ne bi imeli sitnosti in škandala. Ko pa je nekdo odnesel kar pol vola, je oškodovani mojster začel previdno poizvedovati, kam bi bil izgubil plen. Ni moglo biti dvoma, da ga je odnesel kdo od mesarske stroke in ga lo- skušal prodati med svojim blagom, ker si pač ni mogozlo predstavljati, da bo kak za- sebnik za svojo kuhinjo šel krasit tolikšne kose mesa. Nazadnje je v resnici naletel na svojega vola pri nekem mesarju in v krat- kem je bila tatvina pojasnjena. Ukradel mu ga je bil pomočnik tega mesarja, da ga je med blagom svojega mojstra prodal pod ceno za svoj račun. Mesarji, ki zadnji čas že kar niso bili več vrti svojega imetja, so si globoko odahnilih ob tem dognanju, saj upravičeno upajo, da bo poslej za nekaj ča- sa kraja ponehala.

* Drevi in vsak petek ob 21. v ma- li dvorani Kazine zaključni družabni plesni točaj za vabljenje. Reklamacije pri mojstru Jenku.

Iz Celja

* Proslava 25-letnice umetniškega ude- stvovanja g. Ivana Levarja, člana Narod- nega gledališča v Ljubljani, bo v torek 16. t. m. v celjskem gledališču, bo v prizori- jena Strindbergova drama »Julija«. Pred- stava se bo začela izjemno že ob 19.30. Predstava je za abonma, neabonentni dobi- jo vstopnice v knjigarni Slomškove tiskov- ne zadruge.

* Celjski mestni svet bo imel danes ob 18. redno sejo. Na dnevnem, redu so poro- čila vseh odborov.

* Zanimivo predavanje se obeta danes Soštančanom. Pod okriljem odatne po- družnice SPD bo ob 20. v kinodvorani pre- daval znani ljubljanski fotoamater in fo- tografski pisatelj g. Karlo Kocijančič o sprehodih »Po slovenskih dobrih in vi- šavah«. Predavanje bo ilustriralo okrog 120 prvovrstnih diapozitivov, med njimi tudi v naravnih barvah. Soštančane opozarjamo na izredno priliko, ki se jim nudi, da se seznanijo z delom slovenskih fotoamater-jev, ki uživajo svetovni sloves.

* Prvi sneg. V sredo zvečer je začelo v celjski kotlini snežiti. Sneg, pomešan z dežjem, je naletal v manjšimi presledki vsi noč in tudi večerj. Mokri sneg se je ustallil na hrbi in rahlo pobelil dolino, a doslej k sreči ni povzročil večje škode.

KINO MATICA Epohalno filmsko delo iz zgodovine človeštva VEST ČLOVEŠTVA — Emil ZOLA Paul Muni

TEL. 27-30 SLOGA Prekrasni vefilim v naravnih barvah »RAMONAC« V glavnih vlogah: Loreta Young, Kent Taylor, Don Ameche. Nemški dialog!

TEL. 22-21 UNION Epopeja vztrajne borbe za obstanek tlačnega slovskega naroda HAJDUK JANOŠIK V glavnih vlogah Zlata Hajdukova, Pavel Dletik.

Predstave danes ob 16, 19.15 in 21.15 ur!

Hiše posestnike opozarjamo, da morajo skrbeti za redno in temeljito čiščenje za- sneženih hodnikov pred svojimi poslopji, ker bi bili sicer odgovorni za eventualne posledice.

* Poziv za vložitev davčnih napovedi za odmero zgradinarne za davčno leto 1938, je izšel oktobra. Davčne napovedi se mo- rajo vlagati pri davčni upravi v času od 1. do 30. t. m. Društvo hišnih posestnikov opozarja, da se bodo za vse hiše posest- nike, ki so člani društva, v društveni pi- samni izgotovljale brezplačno davčne nape- vedi v času od 15. do 25. t. m. od 8. do 12. in od 14. do 16. Tudi ostali posestniki se lahko zgledajo v tem času v društveni pi- sarjni, če pristopijo k društvu in plačajo članarino za l. 1937. K napovedi naj vsak- do prinese po možnosti kopijo zadnje na- povedi, katastrski list, zadnji plačilni na- log za gostaščino (najemniški vinar) in kanalščino ter knjizico za vodarino, kajti le tako se bo dala napoved pravilno izpolniti. Tudi poslovne za napoved mora vsakdo sam prineseti, ker jih društvena pisarna ni- ma na razpolago.

* Napad pred gostilno. V nedeljo zve- čer so neznan moški pred neko gostilno na Ljubčiču napadli 21-letnega brezposelne- ga mizarskega pomočnika Aloiza Rožerja z Ljubčice ter ga močno poškodovali po glavi in rokah. Rožer se zdravi v bolni- šnici.

* V trehuh ga je zabol. V Ločnem dolu je neki Ivan Bercko napadel 19-letne- ga posestnikovega sina Romana Čončka iz iste vasi in mu zasadil nož v trebuh. Težko poškodovanega Čončka so oddali v celj- sko bolnišnico.

Iz Maribora

* Ob svežem grobu Cvetkove mame. V sredo popoldne se je zbrala na mari- borskem mestnem pokopališču ogromna množica ljudi, Sokolov, učiteljstva, krče- vinske šolske dece in ostalega narodnega občinstva, da se poslednjič poslovijo od umr- le gospe Vekoslave Cvetkove, soproge uko- pjenega šol, upravitelja krčevinske šole g. Cvetka Franja. Ob svežem grobu so se v pretresljivih besedah poslovili od blage pokojnice gospe Meščikova v imenu krče- vinske šole, g. Tomažič, upek. šol. nadzor- nik, v imenu šolstva, ter g. Golob v imenu Zveze kulturnih društev. Pevski zbor kr- čevinskega pevskega društva »Luna« je od- pel pred mrtvašnico, odkoder je krenil mrtvaški snredo, ter ob grobu dve turbo- ni žalostinki. Šolska deca je zasula s sve- žim cvetjem prerani grob dobre mame, vzorne žene in vrle narodnjakinje in Soko- lice. Številna udeležba na poslednji poti obče spoštovane in priljubljene Cvetkove mame je dokazala, kako so jo imeli vsi radi in kako je vse stiskala bol, ko so jo spremili do njenega poslednjega doma. Smejlica, ki jo je tako ljubila, naj ji bo lahka, mi pa ji bomo ohranili časten in trajen spomin!

* Članski sestanek INS za Maribor in ožjo okolico bo drevi v petek 12. t. m. ob 20. uri v zgornji dvorani Narodnega doma. Poročala bosta narodna poslanca gg. Ivan Prekorski in Avgust Lukačič.

* Mariborska šolska kreditna zadruga je bila te dni ustanovljena in to z name- nom, da vzgaja obmejno šolskolstvo k štednji ter da zbira denarna sredstva, s katerimi bo lahko podprla šolskega edince v njihovem delovanju. Na ustanovnem občnem zboru je bila izvoljena naslednja uprava: upravni od- bor br. Dagen Friderik, Prelog Ferdo, Stru- na Loize, Mohorko Jože, Bratož Josip ter Požar Anton. Namestniki dr. Salamun Franjo, Sašel Gregor ter Roinik Ivan. V nadzor- ni odbor prišlo: dr. Milan Goršek, Kum- peršak Anton, Paš Anton, namestniki dr. Zhrizal Teo, mg. Krejčí Anton ter geom. Pertot Kristijan. Šolskolstvo s tem tudi na zadržno gospodarsko polje, da tudi tu koristi šolski ideji.

* Hlapec Jernej... Včera dopoldne so Avstriji postavili na našo mejo 78-let- nega hlapca Jurija Pungerta, ki je pristo- jen na Jančev vrh pri Selnici. Pungert je služil 56 let za hlapca v okolici Lipnice, v zadnjem času pa je postal bolan in ker ni hotel nihče zanj skrbeti, so ga avstrijska oblastva kratkoma izgnala...

* Beli možani... so nas posestili in nas že v sredo zvečer in preko noči obil- no obdarili z »belo opojnostjo«. Maribor- ski dilcarji pa niso bogve kako zadovoljni, ker so snežinke mokre. Naši dilcarji si že- lijo prišča...

Vremenska poročila

Dozdevno vreme v novembru po stoletnem koledarju

Dan je dolg od 9 ur 57 minut do 8 ur 41 minut in se do konca meseca skrči za 1 uro 16 m:nut.	
P. 12. Martin p.	vetrovno
S. 13. Stanislav	ponekod dež
N. 14. Borislava	rahel dež
P. 15. Levko Leopold	
T. 16. Tomar	
S. 17. Gregor čud.	skoro vsak dan nekaj dežja
C. 18. Hilda Ščip ob 9.30	

Gospodarstvo

Javne trgovske družbe

Določbe novega trgovskega zakona

III Smrt ali izstop družabnika

Če družba prestatne s smrtjo družabnika, je naslednik, če je prevzel nasledstvo, dolžan, kadar obstoja nevarnost zaradi odlaganja, vršiti poase, za katere je imel skrbeti umrli družabnik, in sicer toliko časa, dokler ostali družabniki skupaj z naslednikom ne določijo kaj drugega. Tudi ostali družabniki so dolžni začasno nadalje vršiti poase. Isto velja, če imovina družabnika, ki ni fizična oseba, kot celota pripade komu drugemu. Ostali družabniki morajo začasno naprej vršiti poase tudi tedaj, če družba prestatne zaradi otvoritve konkurza nad imovino enega od družabnikov.

Ce je dogovorjeno, da družba med ostalimi družabniki obstoja naprej, če odpove družabnik ali njegov upnik, če umre družabnik, če preneha obstojati družabnik ki ni fizična oseba, ali če pride družabnik v konkurz, tedaj izpade ta družabnik v trenutku, kadar bi brez take pogodbe nastopil prestatnek družbe.

Pogodba, da družba obstoji naprej, lahko ostali družabniki sklenejo tudi potem, ko je nastopil vzrok prestatnaka, toda v primeru odpovedi pa pred iztekom odpovednega roka, sicer lahko zahteva naslednik ali upravičitelj konkurzne mase odnosen oni, ki je dal odpoved, da se izvede likvidacija.

Ce družabnik izpade iz družbe, se sestavi bilanca, v katero se vse deli družbene imovine vstavijo po svoji stvarni vrednosti. Račun glavnice, ki se ugotovi na podlagi take bilance za izpadlega družabnika, se mora izplačati v gotovini. Če pa račun glavnice ostalih družabnikov, ki ostanejo v družbi, presega znesek vrednosti družbene imovine, tedaj mora izpadi družabnik plačati družbi primanjkljaj, ki pade na njega. Ostali družabniki so zavezani, da izpadlega družabnika onarostve vseh družbenih delov, za katere odgovarjata družbenim upnikom. Za določevje, ki se niso dospele, družabnik ne more od družbe zahtevati oprostitev, nego samo zavarovanje.

Izpadli družabniki sodelujejo v dobičku in izgubi pri poslih, ki se niso bili končani v trenutku, ko je prenehala njegova članstvo. Družba lahko po svoji uvidenosti konča te poase, toda s skrbjo vestnega trgovca.

Ce je pogojeno, da družba po smrti družabnika nadalje obstoji z njegovimi nasledniki, potem se najprej nadaljuje z zapuščino. Naslednik lahko zahteva, da se mu prizna položaj komanditara z deležem na dobičku, ki bi pripadal umrlemu družabniku. Če je več naslednikov, lahko vsak za-

hteva, da se mu prizna položaj komanditara v razmerju njegove udeležbe v nasledstvu. Če ostali družabniki ne bi na to pristali, lahko naslednik, ne da bi se držal odpovednega roka, izjavi, da ne sodeluje v družbi. Obratun med njim in družbo se v tem primeru izvrši na podlagi stanja družbene imovine v trenutku, ko je podal to izjavo. Navzven v teku enega meseca, odkar mu je bilo izročeno nasledstvo, postane z izročitvijo osebno komanditarski družabnik. Pravica do položaja komanditara v gornjem primeru se ne more izključiti z družabno pogodbo. Lahko pa se v pogodbi določi drugačen delež na dobičku, če naslednik zahteva tak pogoj, da ostane v družbi, priznanje položaja komanditara.

Prestatnek družbe morajo vsi družabniki prijaviti zaradi vpisa v trgovinski register. Prijavitelj je treba tudi izstop družabnika.

Likvidacija

Po prestatnku družbe se izvrši likvidacija, ako se družabniki ne dogovorijo glede drugačnega načina obračuna in delitve (pa tudi v tem primeru se v odnošnjih nasproti tretjim osebam uporabljajo določbe o likvidaciji). Likvidatorji vrše vsi družabniki kot likvidatorji. Če se sporazumno ne poveri posameznim družabnikom ali drugim osebam, če je več naslednikov enega družabnika, morajo postaviti skupnega zastopnika. Na predlog takega družabnika, njegovi nasledniki ali družbinega upnika lahko registrsko sodišče iz važnih razlogov v izvenpravdnem postopanju postavi namesto posameznih družabnikov ali drugih oseb ali posej njih druge likvidatorje, ki niso družabniki.

Likvidatorje je treba prijaviti zaradi vpisa v trgovinski register. Likvidatorji lahko samo skupaj vrše poase likvidacije, kolikor ni drugače določeno.

Imovino družbe, ki ostane po izplačilu upnikov, razdelijo likvidatorji med družabnike v razmerju računa glavnice.

Terjatve nasproti družabnikom zaradi obveznosti družbe zastarajo v petih letih po prestatnku družbe odtosno po izstopu družabnika, razen če terjatve nasproti družbi ne zastarajo v krajšem roku. Rok zastaranja prične teči z dnem, ko se prestatnek družbe ali izstop družabnika vpiše v trgovinski register. Če je družba prestatna zaradi konkurza, tedaj začne rok zastaranja teči od dne, ko je otvoritev konkurza vpisana v trgovinski register. Če upnikova terjatva dosepe v plačilo šele po vpisu, tedaj prične rok zastaranja teči od dospelosti.

Gospodarske vesti

Pravilnik o pavšalnem sistemu plačevanja trošarine. Po § 23. finančnega zakona za leto 1937/38 smejo posamezne banovine uvesti pavšalno plačevanje banovinske trošarine na vino in žganje, in sicer tako, da plačajo pavšal oni, ki se bavijo s točenjem vina in žganja ali s trgovino z vinom in žganjem. Pravilnik za pavšalno plačevanje trošarine predpisuje ban. Ta sistem pavšalnega plačevanja trošarine na vino in žganje je prva uvedla dunavska banovina. Praviljo, da je uspeh tega sistema prav zadovoljiv. Sedaj so v finančnem ministruvu izdelali pravilnik o pavšalnem sistemu plačevanja trošarine, ki bo veljal za vsa država. Uvedbo pavšalnega sistema priporoča banovinam tudi kmetijsko ministruvo.

Znižanje cene bencinskih mešanici. Po določilih uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o državnih trošarinah od 8. oktobra 1937 so bili prodajalci mešanice bencina s spirinom za pogon motorjev dolžni najkasneje 6. novembra znižati prodajno ceno te mešanice v primeri s ceno, ki je veljala 30. septembra t. l., za 1,75 Din pri kg. Razen tega so bili po odloku finančnega ministra dolžni najkasneje 6. novembra t. l. znižati prodajno ceno zaradi pocenitve spirita še za 0,05 Din, tako da znaša celotno znižanje 1,80 Din pri kg. V zvezi s tem je davčni oddelek finančnega ministruva pozval finančne direkcije, da preko davnih uprav naroče organom finančne kontrole, naj od časa do časa strogo nadzirajo, ali so prodajalci znižali prodajno ceno mešanice; če ugotove, da tega niso storili, morajo takšne prodajalce prijaviti pristojni davnim upravim, da jih kaznuje z denarno globo.

Slabe cene za letošnji vojvodinski hmelj. V dunavski banovini je znašala letos površina hmeljskih nasadov 3000 oravov. Ker pa so morali hmeljarji zaradi napada peronosporne pustiti neobrano 60% pridelka, znaša ves obrati pridelki le 7000 met. stov. Zaradi slabe kakovosti letošnjega hmelja so izostali inozemski kupci in je bilo dolej prodanih le 3500 stovov, in še to po ceni, ki je znašala komaj 6 do 7 Din za kg (lani 12 do 22 Din).

Lombardna posojila pri Poštni hranilnici. Na podlagi sklepa nadzornega sveta Poštne hranilnice je povečana lombardna kvota državnih vrednostnih papirjev. Sedaj daje Poštna hranilnica na eno obveznico 2 in pol odstotne vojne škode (nominala 1000 Din) posojila 200 Din; na eno 4% agrarno obveznico (nominala 100 Din) posojila 40 Din; na eno 6% begliško obveznico (nominala 100 Din) posojila 60 Din; na eno 6% dalmatinsko agrarno obveznico (nominala 100 Din) posojila 60 Din; na eno 7% obveznico Blairovega posojila (nominala 100 dolarjev) posojila v protivrednosti 60 dolarjev; na eno 8% obveznico Blairovega posojila (nominala 100 dolarjev) posojila v protivrednosti 70 dolarjev; na eno 7% obveznico Selgmannovega posojila (nominala 100 dolarjev) posojila v protivrednosti 80 dolarjev; na eno 7% obveznico stabilizacijskega posojila (nominala 100 frankov) posojila v protivrednosti 60 frankov; na eno delnico PAB nominala 500 Din, posojila 150 Din.

Prodaja francoskih frankov za potnike v Francijo. Na predlog Narodne banke je finančni minister izdal sklep, po katerem smejo pooblašteni zavodi in menjačiči ne glede na določbe čl. 4 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami prodajati do 31. decembra 1937 potnikom, ki potujejo v Francijo, na vidirane potne liste francoske franke do protivrednosti 10.000 din.

Železniški popust za beograjski velesejem. Dovoljena je polovična vozna cena na državnih železnicah vsem obiskovalcem drugega mednarodnega pomladan-

skega in tretjega mednarodnega jesenskega sejma, ki bosta v Beogradu od 30. aprila do 9. maja 1938. Odnosno od 10. septembra do 19. septembra 1938.

Hladilni vagoni za izvoz mesa v Anglijo. Generalni direktorji državnih železnic je uspelo dobiti od nemških državnih železnic in od belgijske železnice družbe gotovo število hladilnih vagonov za prevoz svežega mesa, mesnih izdelkov in masti čez Brügge v London, ne da bi plačali enake pristojbine, kakor za navadne hladilne vagonne. Generalna direkcija opozarja interese, da so vagoni že na naših postajah in so jim takoj na razpolago.

Licitacije. Dne 29. t. m. bo pri kr. banski upravi drinske banovine v Sarajevu licitacija za nabavo kirurških instrumentov ter apotekarskega pribora. Dne 23. t. m. se vrši pri ekonom. odd. gen. direkcije drž. žel. v Beogradu licitacija za dobavo oblik in čevljev za izpiralce kotlov ter cokeljev z lesenimi podplati, 26 t. m. za dobavo orodnih strojev in dne 29. t. m. za dobavo raznih pliv. Dne 29. t. m. bo pri upravi drž. monopola v Beogradu licitacija za dobavo kartona in papirja za tobakovo tovarno v Nišu, 30. t. m. za dobavo 39.000 kg žebeljev, 4. decembra za dobavo večje množine kartona, 6. decembra za dobavo pergamentnega papirja in 7. decembra za dobavo kartona za potrebe tobanih tovarn. Dne 3. decembra bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za nabavo olja za parne stroje, 6. decembra za dobavo petroleja za pomorske svetilnike ter za dobavo nafte.

Borze

11. novembra

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi v privatnem klirungu trgovali po 8,64, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem klirungu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,6250 in v grških bonih po 29,9500. Nemski klirinški čeki stanjo v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu 14,00, za konec decembra pa v Zagrebu 13,90, za konec decembra 13,8050 in za 15. januar 13,8750.

Na zagrebškem efektnem tržištu se je vojna škola pri šestdeseti tendenci trgovala po 419 (v Beogradu 420). V ostalih državnih vrednotah ni bilo prometa.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2382,65 — 2397,25, Berlin 1736,53 — 1750,41, Bruselj 730,94 — 736, Curih 996,45 — 1003,52, London 214,71 — 216,76, Newyork 4269,75 — 4306,07, Pariz 146,02 — 147,46, Praga 151,43 — 152,54, Tist 225,69 — 228,78.

Curih. Beograd 10, Pariz 14,6875, London 21,5950, Newyork 432,375, Bruselj 73,50, Milan 22,75, Amsterdam 239, Berlin 174,50, Dunaj 79,75, Stockholm 111,3250, Oslo 108,5250, København 96,4250, Praga 15,21, Varšava 81,80, Budimpešta 85,25, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 419 — 421, 4% agrarne 54 den., 4% severne agrarne 53 den., 6% dalm. agrarne 76 den., 6% begliške 78 — 79, 7% invest. 95 den., 7% drž. hip. banka 100 — 100,75, 7% Blair 85,50 — 86, 8% Blair 94; delnice: Narodna banka 7500 den., PAB 210 den., Trboveljska 240 bl., Gutmann 45 — 50, Sečorana Osiček 155 den., Dubrovačka 400 — 420, Oceania 275 — 300, Jadraneka 410 — 420, Danica 50 bl.

Beograd. Vojna škoda 418,50 — 419,50 (490), za dec. 418 — 419, 4% severne agrarne 54,25 den., 6% begliške 78,50 — 78,75, 6% dalm. agrarne 76,25 — 76,75, 7% invest. 96,75 den. (97,50), 7% drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 85,25 — 85,75, 8% Blair 92,50 — 94 (91,25), Narodna banka 7500 — 7600, PAB 214 den.

Pokaži svoje zobe, mala Eval!

Glej, kako so zdravi in beli po Chlorodontu. Vse moderne matere vedo, da je treba mlečne zobe skrbno negovati, če hočemo, da postanejo trajni zobje zdravi in močni. Matil, dai svojemu otroku zobne paste Chlorodont, ki je s svojim mikroskopsko finim čistilnim jedrom in prijetnim okusom posebno otrokom primerna za nego zob.

Chlorodont

Blagovna tržišča

ZITU

+ Novosadska blagovna borza (11. t. m.). Tendencja nespremejnca. Pšenica (78/79 kg): baška 168 — 170, banatska 163 — 171, baška lavlja Tisa 170 — 172, ladnja Begej 169 — 171, sremska 77/88 kg 167 — 169, elavonska 77/78 kg 169 — 171. Koruza: baška in sremska 105 — 107, banatska 101 — 103, baška nova, sušena 95 — 96. Oves: baški sremski in elavonski 122 — 124. Riž: baška 164 — 166. Ječmen: baški in sremski 63/64 kg 130 — 132,50. Moka: baška in sremska >0g in >0gg 262,50 — 272,50; >2

242,50 — 262,50 >5 222,50 — 232,50, >7 162,50 — 172,50; >8 125 — 130. Otrubi: baški, sremski in banatski v vročah 94 — 98. Fižol: baški beli, brez vroč 205 — 207. + Budimpeštanska termiska borza (11. t. m.). Tendencja prijatna. Koruza: za maj 12,70 — 12,71.

BOMBAY

+ Liverpool, 10. novembra. Tendencja dobro vztrajajoča. Zaključni tečaji: za dec. 4,53 (prejšnji dan 4,45), za maj 4,67 (4,59), za julij 4,70 (4,62). + Newyork, 10. novembra. Tendencja stalna. Zaključni tečaji: za dec. 7,86 (7,85), za maj 8,01 (7,95).

Cesta Straža-Dolenjske Toplice se popravlja

Skozi Toplice naj bi se cesta preložila tako, da ne bi motila tujskega prometa

Cesta od železniške postaje Straže pri Novem mestu do Dolenjskih Toplic je bila dograjena v delu od Rumanje vasi do blizu Toplice komaj pred 35 leti. Cesta ni še tojez tolikanj stara, vendar je za sedanje prometne razmere mnogo preozka. Na tej cesti je dnevno velik promet z lesom iz kočevskih gozdov. Zaradi tega je cesta zlasti v letih dobrs lesne konjunktore mnogo trpela. Zato ni bilo nikako čudo, da je bila v skrajno slabem stanju z globokimi vdrtinami ter da so se vozovi sredi ceste prevračali. Umevno so bile šlevilne priložbe na oblastva in zahteva, da se cesta temeljito popravi. Banka uprava je že v letih 1931 in 1932 dala napraviti načrte za koočanje ceste. Vršili so se sestanki interesiranih javnih kakor tudi zasebnih faktorjev. Sestavljen je bil poračun, ki je določal za ta dela 4.000.000 Din. K temu naj bi sorazmerno prispevali zainteresirane občine, sreški cesni odbor in privatni obvezniki. Določeno je že bilo, kako se bo dobila potrebna vsota, in privatni interesi so zneske, pripadajoče nanje, v večini že vplačali. Zaradi nastale krize je pa ta zelo aktualna zadeva kmalu zaspala.

Ko je z nastopom občutne krize lesni promet malone povsem zauril, se je cesta z najnujnejšimi popravili in z nasipanjem nekaj izboljšala, vendar pa še od daleč ne ustreza potrebam sedanega časa. Zato je banka uprava odločila, da se naposled tudi na tej cesti začne delo razširjanja in novoga tlakovanja. O kakem koočanju sicer ni

več govora, vendar bodo zainteresirani faktorji zadovoljni s temeljito popravilo in razširjenjem. Pred dnevi so se dela že začela. Vršila se bodo v etapah. Za zdaj je določeno, da se bo tlakovala in razširila cesta na dolžini približno 1 km.

Cesta, ki je do železniške postaje v Straži dolga okrog 5 km, drži do skoro polovice nad reko Krko ob strmem bregu, ki ni skoro prav nič zavarovan, kar je tem nevarnejše, ker je cesta zelo ozka in se redno srečujejo avtomobili in težko obloženji vozovi. Pri popravilu ceste bo pač potrebno ozirati se tudi na to, da bo ob bregu postavljena varna in trdna ograja.

Za Dolenjske Toplice kot zdravilišče, kamor od leta do leta prihaja več kopaljskih gostov, bi bilo priporočljivo, da bi se del ceste, ki drži skozi zdravilišče, preložilo tako, da ne bi lesni promet oviral tujskega prometa. Za zdravilišče nikakor ni priporočljivo, da vozijo mimo kopaljskih gostov težko obloženji vozovi, ki delajo nemir in vzdigujejo prah ter s tem vznemirjajo bolne in miru željne letovičarje.

To misel, ki se je že večkrat izrekla in bi bilo njeno uresničenje v korist naraščajočega tujskega prometa, bodo morali odločujoči faktorji vzeti resno v pretes. Če pomislimo, kaj vse odločilni činitelji, žrtvujejo za povzdigo tujskega prometa, smejo tudi Dolenjske Toplice povzdigniti glas, da na pristojnih mestih kaj žrtvujejo za zapuščenno Dolenjsko.

Skoro polovica ljudi umira zaradi srca

Ljubljana, 11. novembra.

Srce je središče človekove duše in je tra so središče našega življenja. Tako se glasi prislovica v klincipisu.

Srce žabe, usmrtno pred petnajstimi minutami, bije. Položeno je v stekleno posodo, krči se in razteza. V enakomernih presledkih. Na mizi, za katero bo docent dr. I. Matko predaval o srcu in nje ga obolenjih, leži v skledi kравje srce. Na sprednji steni vise slike src, kalarske smo nekdo gledali v šolskih knjigah.

Srce, središče vseh naših čustev, objekt pesnikov, opevano od vseh narodov sveta in v vseh časih, položeno na mizo, kjer ga analizira sto, tisoč ljudi. Pesnik in zdravnik. Prvi s peresom, drugi z močnimi žarnicami, mikroskopi, električnimi toki. Oba hočeta prodrati v najgloblje bistvo tega edinstvenega motorja na svetu. Oba hočeta doznati njegove utripe. Dr. Matko govori uokoviteje, kakor smo se učili nekod v šoli:

— Srce je motor, se poganja samo, leži v sredini prsnjaka, obdano od srčnine, med njim in srcem je sluzasta gmoč, ki preprečuje vnetje. Deljeno je v sredini po pretinu, ne leži vodovarno niti navpično, temveč je položeno poševno. Po polovici ga od baze do konice deli pretin v dve polovici, levo in desno in vsaka ima svojo določeno funkcijo. Vsaka polovica je razdeljena z zaklopkami, ki branijo krvi, da se pri skrčenju ne vrne nazaj v srce. Take zapornice so tudi nasproti aorti in na pljučni odvodnici.

Naloga srca je dvojna: da poganja kri po žilah. Po žilah arterijah, ki so stalno manjšajo in tanjšajo ter prehajajo v lasnice, dobiva telo kri in z njo hranilne snovi, ki so mu potrebne. Iz lasnic prehaja kri v vene, žile dovodnice k srcu. Telo potrebuje plinaste snovi, predvsem kisik, pri dihanju kri v pljučih sprejema kisik, odaja pa zelo strupeno ogljikovo kislino, ki jo izdihavamo. Telo potrebuje 40 različnih snovi, ki jih mora dobiti, zato je v zdravi krvi vedno raztopljenih do 46 snovi.

Ce srce izrežemo, ne prestatne biti. Ono ima v sebi neko tajno gonilno silo, bje z 72 udarci v minuti, v njem so trije centri. Prvi leži na maji srca, pri zgornji veni, drugi v pretinu, a tretji v szi mišiči.

Pravilno delovanje srca je odvisno od drugih živcev, na pr. od vagusa, ki zavira delovanje ter od simpaticusa, ki, če je nadražen, hitreje počene srce. Odvisno je pa tudi od duševnega razpoloženja.

Najpogostejše bolezni srca so akutno ali kronično vnetje srčne mišice, obolenje na loputicah, vnetje zaklopnice, obolenje srčnih žil, arterioskleroza ali samo krč teh žil. Gorje človeku, ki oboli na srčni uječi! Mnogim je že prvi napad smrt. Po gosto je silistično obolenje na aorti.

Kateri so znaki srčnih bolezni?

Krutka sapa, težkoče pri dihanju sploh, potem bledica, zamodrelost ustnic, prstov in nosu. Pomankanje srca. Bolčina prelo joeter. Zaradi zastaja krvi jetra oteka jo. Otoki gleženjev, kar pa ni vedno v zvezi s srcem. Srčne bolezni so skoraj vedno posledica sklepnega revmatizma, angine, neporov in razburjenja. Danes odpade 40% smrtnosti na srčne bolezni.

Srčne bolezni moramo zdraviti. Najuspešnejša zdravila so prašek digitalis, ki srce umira, dalje jemanje krvi, različni živorezorni preparati, pri zdravljenju je pa potrebna tudi dijeta. Srce potrebuje

mного sladkorja. Malo mesa, mnogo zelenjave, celuloze, kislo zelje, ohrovt, špinaca, sladkorno korenje, to je pravo in zdravo. Potem mlečni in krompirjevi dnevi, ko je treba jesti samo mleko ali krompir.

Človeško srce potrebuje miru, počitka. Najboljše jamstvo za zdravo srce je pa zmernost. Zmernost v vsem... S tem opominom je docent dr. Matko zaključil svoje zanimivo predavanje in z gotovostjo lahko računa, da bo znanen odstotek ljudi, ki so v sredo zvečer poslušali njegovo predavanje, srečal prej ali slej na hodnikih internega oddelka splošne bolnišnice.

SOKOL

Gostovanje Sokola Stora—Teharje na Viču. V proslavo srebrnega jubileja odrskega udejevojanja br. Srečka Štauta bo gostoval sokolski gledališki oder Sokola Stora Teharje to nedeljo na odru viškega Sokola. Vrli sokolski igralci in igralke bodo vpriporičili znanu dr. Dobovoskovo veseligoje »Rodojub iz Amerike«. Režiser br. Srečko Štaut, ki je znan zlasti starejši sokolski generaciji na Viču, je prvič nastopil v igri »Moč uniformec že 1912 v salonu Traunrove gostilne na Glincah. Že takrat je pokazal svoje igralske zmožnosti, ki so se uveljavile zlasti po vojni, ko je nastopal na odru viškega Sokola nad tri leta do svoje premeštitve v Beograd. Znan so njegovi odlični nastopi: Dolef v »Desetem bratcu, p. Peregri v »Golgoti«, dalje grof v Lahovi igri »Noč na Hmeljniku« Sokoli gredeč, »Pogumni Tonček« itd. Za svoj jubilej si je izbral br. Štaut viški sokolski oder, na katerem bo nastopil v nedeljo v vlogi župana in gostilničarja Martina Korenjaka. Opozarjamo na to pomembno slavje vse sokolske članstvo in cenjeno občinstvo, da v nedeljo do kraja napolni sokolsko dvorano in tako izkaže svoje simpatije in priznanje br. jubilaritu in dragim gostom iz Sokola Stora—Teharje. Vstopnice se bodo prodale po hišah in na dan predstave od 10. dalje v pisarni Sokolskega doma na Viču. Pohitimo v nedeljo zvečer vsi v Sokolski dom!

Trideset let Sokola I. Sokol I. praznuje v soboto in nedeljo 13. in 14. t. m. svojo tridesetletnico. Trideset let ni mnogo in namen proslaviti tudi ni, proslaviti samo teh trideset let obtoja, temveč bo to proslava tridesetletnih naporov za razvoj Tyrševе veslovanjske ideje. In ravno v tem je važnost te proslave, kajti Sokol I. more pokazati tako obilne sadove požrtvovalnega dela kakor malokatero drugo društvo. Pogledimo samo dom na Taboru in priznati moramo, da je bila že samo zgraditev takega doma uspeh brez primere pri nas. Vsak kamen, vsaka opeka v zidovih tega doma bi, nam mogla govoriti o brezmejni ljubezni in skrajni požrtvovalnosti članstva. Dom Sokola I. je kakor mozaik težkih, a prostovoljnih žrtev Sokolov. Ne trideset let obtoja, trideset let skrajnega žrtvovanja praznuje Sokol I. S ponosom pa lahko gleda na tisoče, ki so v teh tridesetih letih izšli iz sokolske mladnice v življenje kot zavedni Sokoli in Jugoslovanci, zdravi na duši in telesu, da posvetijo svoje sile Sokolstvu in s tem narodu in državi. Tabor je bil in eme prepričani, da bo vedno ostal žarišče sokolske ideje. Nešteto spominov vstaja pred nami. In v vseh teh spominih se zrcali le neomajna volja, najkorennejša ljubezen in skrajna požrtvovalnost članstva. To so bile tri sile, ki so dajale in dajejo Sokolu I. polet, ki ga je zmožen držati samo Sokol. Sokoli letite k soncu resnice in pravice, Tyršev duh vam kaže pot. Vztrajajte in zmagali boste!

a—Himen. Po starokatoliškem cerkvenem obredu se je poročil gledališki igralec g. Edo Grom z gđ. Beo Novakovo. Obilo srečel

a—Ljubljanskega trgovca so okradli. Trgovec Josip Bedura iz Ljubljane je prijavil policiji, da mu je neznan tat ukradel iz žepa plašča, ki ga je imel v garderobi nekega mariborskega lokala, vse dokumente in usnjate rokavice.

a—Radi krave jo je zmkastil. V Gornjem Slemenu pri Sv. Križu so ušle krave posestniku Ane Kranjčeve na sosedov pašnik. Posestnika Robiča, katerega zemljišče meji na posestvo Kranjčeve, je to tako razburilo, da je Kranjčeve pričel zmerjati. Bedura je dala besedo, tako da se je Robič dejansko lotil Kranjčeve ter ji povzročil znatne poškodbe po glavi in telesu. Mariborski reševalci so morali Kranjčeve prepeljati v splošno bolnišnico, kjer se sedaj zdravi. Zadeva bo imela svoje odmeve pred sodiščem.

a—Kriminal. V zadnjem času se v Mariboru silno množijo tatvine po stanovanjih in ne mine skoro dan, da ne bi policija prejela kakšne prijave. Včeraj se je neki zlikovec vtihotal v stanovanje delavca Franca Kranjca v Ljubljanski ulici 36 ter mu odnesel uro z verzičo ter razne obleke v skupni vrednosti okoli 1000 dinarjev.

a—Nesreča v tekstilni tovarnici. V Hutertevji tekstilni tovarnici je prišla tkalca Alojzija Bradarčeva, stanujoča v Delavski ulici 15, po nesrečnem naključju z desno roko v kolese stroja za hlacelino, ki ji je zmečkal roko. Poklicali so mariborske reševalce, ki so Bradarčevu odpremili v splošno bolnišnico.

IZ TRŽIČA

— Kino predvaja samo danes v petek in jutri v soboto ob pol 9. zvečer senzacionalni nemški film »Sužnji denarjac V soboto ob 7. zvečer in v nedeljo pri vseh predstajah pa veliko vojno dramo iz današnje Španije »Poslednji vlak iz Madrida«.

IZ TRBOVELJ

t—Predavanje Sokola v Trbovljah. Prosvetni odsek Sokola priredi v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v prostorih Sokolskega doma prvo predavanje v letošnji zimski sezoni. G. dr. Vrčon iz Ljubljane nam bo govoril o Jugoslaviji in mednarodni politiki. Vsebina predavanja je glede na zapletenost današnje mednarodne politične dinamike aktualna in bo zanimala vsakogar, ki mu je tudi do spoznavanja jugoslovenskih zunanje-političnih smernic. Pride! Vstop prost.

t—Martinovanje CMD. Tukajšnja podružnica CMD bo martinovala v nedeljo 14. t. m. ob 20. v Fortjevi dvorani. Pride!

t—Opozarjajo se obvezniki za telesno vzgojo, da se začne tečaj od nedelje 14. t. m. dalje ob 10. dopoldne ter da naj se tečajna udeležujejo obvezniki in se s tem izognejo posledicam zakona o telesni vzgoji.

IZ NOVEGA MESTA

n—Konzertni javnosti. Koncert učitelj-skega godalnega kvarteta, napovedan za soboto 13. t. m. je zaradi tehničnih ovir preložen na soboto 20. t. m.

IZ KRŠKEGA

k—Kozolec in čebelnjak sta pogorela posestniku Alojziju Kegliču v Grmuljah pri Skočjanu. Uničenih je bilo tudi precej raznih pridelkov, orodja in lesa. Škoda znaša okoli 8000 din. Zažgali so domači otroci pri igranju z vžgalicami.

IZ PTUJA

j—Napad na cesti. 25-letni sin posestnika Salamun Franc iz Sakušaka pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah je te dni vozil iz mlina moko proti domu in so ga na cesti brez vzroka napadli trije neznanji fantje. Eden od njih je Salamuna udaril po glavi, da se je te zagrudil na tla. Poškodovanca so gnepeljali v bolnišnico. Poškodba na glavi je zelo nevarna.

j—Za zastrupljenjem krvi umrl. 41-letni posestnik sin Anton Doberšek iz Stopna pri Makolah je oral in se ranil na nogi. Ker mu je začela noga otekati je prišel po pomoč v bolnišnico. Zastrupljenje pa je med tem otežilo že vso nogo in je bila vsa zdravniška pomoč zaman. Doberšek je v tork zvečer umrl.

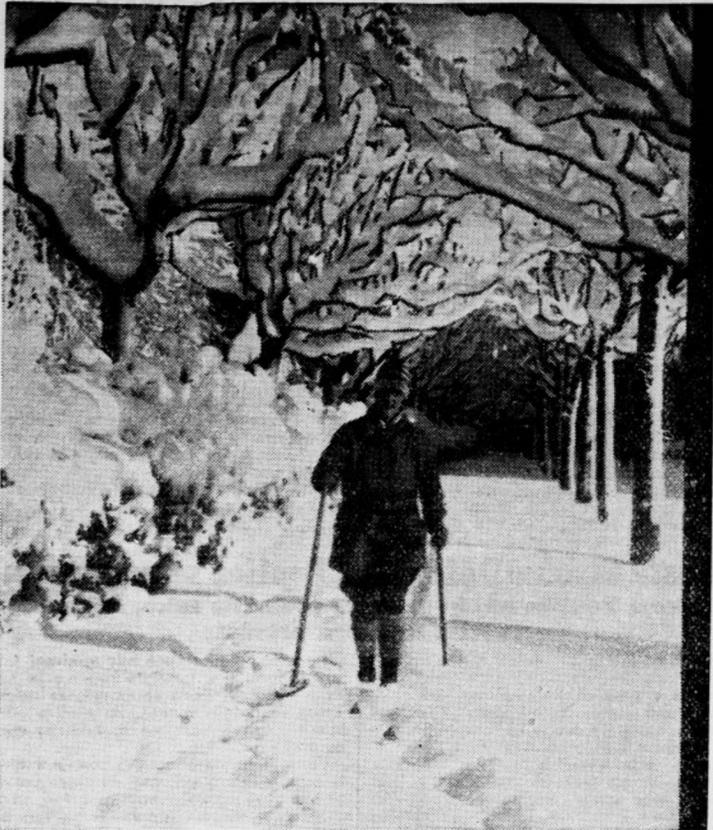
j—Zvočni kino Ptuj predvaja v soboto 13. t. m. ob 20. in v nedeljo, 14. t. m. ob pol 19. in pol 21 uri film »Tri mesece v rajcu, za dodatke pa kulturni film o naši državi in zvočni tednik.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Petek, 12. novembra: zaprto.

Namažite snuči!

Narava se je letos zgodaj pripravila na belo opojnost

Jejte mnogo kislega zelja!

V njem je mnogo vitaminov, zato je zdravju koristno

V tem času, ko postaja zelenjava že redka, je kislilo zelje zavoljo svojih vitaminov...

prečuje vretje in nastajanje plinov v črevesih. Skratka: kislilo zelje je za zdravje zelo pomembno...

Električni zid okoli zemlje

Odkritje prof. Comptona z univerze v Chicagu

V nekem poročilu, ki ga objavlja ameriški zavod za fiziko, sporoča profesor...

zdami k nam. Takšen električni plašč obdaja tudi atomska jedra...

Kitajski vojak s protioplinsko masko

Kitajci doživijo Japonce, da uporabljajo v sodanji vojni strupene pline...

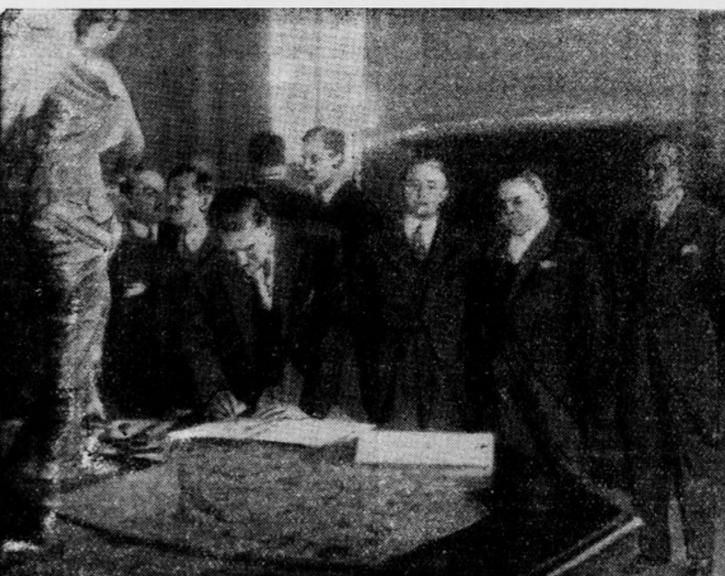
Blagajničarka z dobrim nosom

Prj blagajni nekega praškega kinematografa si je mladi moški kupil vetopnico...

Gospodični se je zdelo vse skupaj zelo sumljivo, tudi mlad mož sam, in je opozorila policijo...

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Podpis pakta Berlin-Rim-Tokio

Italijanski zunanji minister, grof Ciano, podpisuje v palači Chigi pakt, s katerim se Italija pridružuje nemško-japonski pogodbi

Telesni stražar francoskih prezidentov

V Antibesu ob francoski Rivieri je umrl pred kratkim v starosti 70 let upokojenec, ki se je lahko pohvalil, da je vršil tri desetletja v javnosti malo znano, toda odgovornostno po funkciji v službi republike...

Kralj strojevodja

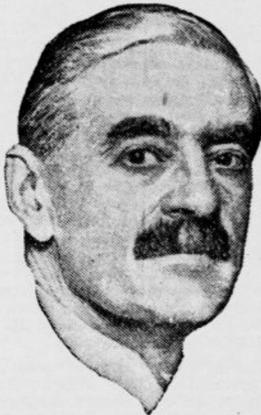
Bolgarski kralj Boris, ki se sedaj muči na obisku v Angliji, je znan kot strasten ljubitelj lokomotiv. Je izučen strojevodja...

Vodil je brzovozno lokomotivo železniške družbe Midland-Railway, lokomotivo, ki je znana pod imenom »Coronation Scot«.

Rockefeller v filmu

V New York so prispeli ravnatelji enega največjih hollywoodskih filmskih podjetij, da se z družino pokojnega milijarderja Johna Rockefellerja dogovorijo...

Preveč govorijo...

Angleški min. predsednik Neville Chamberlain je dal zapet izjavo o stalni londonski vladi...

Zakaj je izgubil Windsorski vojvoda ameriške simpatije?

Njegov informator Bedeux je baje privrženec fašizma - tako vsaj pišejo ameriški in angleški listi

Londonski »Daily Express«, list, ki izhaja vsak dan v 24 milijona izvodov, označuje razpoloženje ameriškega tiska...

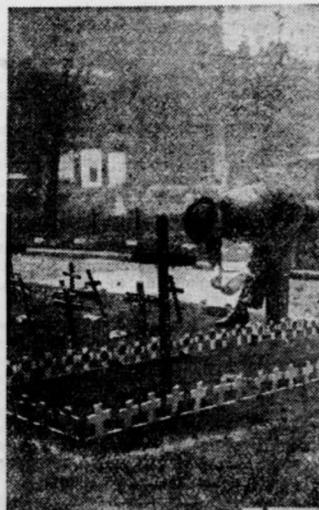
Med ameriški listi, ki jih citira londonski dnevnik, je tudi New York World Telegram, ki piše: »Če misli gospod Bedeux...«

sorskemu je podal dr. William Dodd, sta ameriškega poslanika v Berlinu in predsednik Odbora občanov U. S. A. proti narodnemu socializmu...

Angleški listi poudarjajo, da je vojvoda storil napako, da je pa bila odповod potovanja najboljša, kar je mogel storiti v zavoženem položaju...

»Daily Express« je dal poročilo o preložitvi vojvodovega potovanja v Ameriko naslov: »Druga noč odstopa v Parizu«.

Spomenu padlih

V Westminsteri opatiji v Londonu so uređili tudi kotichek za vojake, padle v svetovni vojni...

Zgoraj zemlja, spodaj beton...

»Daily Express« poroča iz Londona, da so varnostne obline v okolici Maginotove črte na francosko-nemški meji aretirale štiri Nemce...

Dražba spisov o tragediji v Mayerlingu

Zaradi izselitve rodbine Taaffe na Irsko

Grofovska rodbina Taaffejev, ki prebiva na Češkem, a se izseli na Irsko, ima v svojem gradu listine, ki bi mogle pojasniti skrivnost mayerlingške tragedije...

Objavili naj bi se šele 50 let po cesarjevi smrti.

Družina namerava sedaj svoj arhiv s listinami vred baje prodati. Proti temu pa so nastopili dunajski uradni krogi...

Mož ogromne energije

V Stockholmu je praznoval te dni svoj 60. rojstni dan urednik H. Thilander. Njegovo življenje je pravi čudež energije...

Zopet njujorški župan

Dosedanji predsednik njujorške mestne občine La Guardia, je bil s ogromno večino glasov izvoljen za župana največjega mesta na svetu...

ANEKDOTA

Prof. August Piccard in njegov brat Jean sta dvoječka in sta si tako podobna, da ju človek na prvi pogled težko razloči...

VSAK DAN ENA

Raztresenemu zdravniku se je pokvaril avtomobil. (Everybody's weakly)

MALI OGLASI

Služba dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Notarskega pripravnika

izvestnega, po možnosti s substitucijsko pravico. Sprejme takoj ali kasneje notar Potun v Gornji Radgoni. 29383-1

Damskofrizerskega poslovdajo(injo)

samo dobro verzirano moč a kavroji, sprejemno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojnost«. 2930-1

Barvar

a večletno prakso v »Strang Stik« in Apparatur-bernei dobi mesto v tekstilni tvornici v Mariboru. V poštev pridejo samo prvostopne moči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Barvar«. 29381-1

Frizerko

dobro moč, sprejme takoj salon Ambrožev trg 9, — Ljubljana. 29385-1

Prekajevalca

prvostopnega, ščem na to-koj. Nabavljajna družba Pavel Antš, mesar. 29382-1

Brivski pomočnik

ki dela trajno, vodno in fe-licezno odnaložilo, ali fri-serka ki dela možko stro-ko, samo dobra moč, dobi-takoj stalno službo. Najpo-srečič Ivan, Lesce pri Bledu. 29383-1

Služba isče

Vaska beseda 50 par, da-vok 3 Din; za šifro ali da-janje naslova 5 Din; naj-manjši znesek 12 Din.

Korespondentka

a trgovsko akademijo, dol-goletno industrijsko prakso v tu. in inozemstvu (slo-venško, srbsko-hrv. nem-ško, tudi češko in franco-ško) urejena v vse pano-ge administrativne, išče primerno mesto. Nastop po novem letu. Odgovor na ogl. odd. Jutra pod »Spos-obna za vodno mesto«. 29382-2

Strojnik

in samostojno kovač, ščem službo pri parnih strojih. Naslov v vseh poslovalni-cao Jutra. 29382-2

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnike

sprejme Interpretmet Ljub-ljana, Zrinjskega c. 15. 29386-3

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vozove in sani

ima v zalogi Sklep Ma-rija Jernejeva c. 9, Ljub-ljana VII. 29381-6

Najboljši trhovetjski

PREMOG brez prahu, koks, suha drva **I. Pogačnik,** BOHORICEVA 5, Telef. 20-59

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Najslajša in najboljša

krepljena pijača je **BERMET - VINO,** črnina iz Fruške gore, Sremski Karlovci. — Gostilničarji nudite to specialiteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora.

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

44

Ubogi Bolha, ki ga je lestvica v svo-jem zamahu z močjo vrgla v zrak, je kakor žoga zletel v mestni jarek in štr-bunknil v vodo, da je visoko pljusnila na vse strani. To je imel siromak za svojo ustrežljivost!

Vestnik ZKD

Pred občnim zborom ZKD

V nedeljo 14. t. m. se bodo zbrali v Ljubljani v prostorih ZKD zastopniki naših društvenih edinic. Občni zbori posameznih zvez so važni delovni sestanki; kadar pa povabi Zveza kulturnih društev predstavništve svojih edinic na občni zbor, pa je tak sestanek tudi odlična manifesta-cija prosvetnih pionirjev našega pode-želja. Tedaj pridejo manifestirati svojo vo-ljo do napredka naši predstavniki iz mest, trgov in vasi, od blizu in daleč. Saj je le malo edinic, ki se ne zavedajo svojih dol-žnosti in pravic, da bi vsaj enkrat na leto poslale svojega delegata in se s tem iz-javile za napredno kulturno fronto.

Zavest skupnosti je važen psihološki či-nitelj. Mnogim našim podeželskim kul-turim delavcem in društvenim voditeljem pojemajo moči v sedanjih težkih časih. Ko bodo prišli na občni zbor in presteli naše edince, ki delujejo voino in požr-ovalno, se bodo poživljeni vrnili na svoje domove in v svoja društva ter se z no-vo silo zagrizli v delo, za napredek in dvig naše kulture in našega naroda!

Prisrčno pozdravljamo naše idealne vo-ditelje! Našim delegatom za občni zbor ZKD izrekamo iskreno dobrodošlico z žel-jo, da bi njihova prizadevanja rodila stoteren sad in da bi še nadalje vodili naša društva na poti v boljše bodočnost.

Občni zbori Zveze niso le slika delova-nja naše centrale, še bolj kakor to so zra-ka delovanja naših društvenih edinic. Čim bolj se udeležujejo posamezna dru-štva, čim bolj iščejo stikov s centralo, tem lepšo sliko delovanja kaže potem naša ZKD.

Na občnem zboru bodo imeli delegatje priliko, da lahko pokažejo na morebitne nevedčnosti, ki jih teže. Tam bodo lahko tudi osebno predlagali, če si žele, da naša centrala preusmeri svoje delo, ga spre-meni ali izboljša. Zavedajmo se, da tvorimo ZKD vsi, prav vsi in naša centrala brez edinic nima možnosti in niti potrebe do obstoja.

Vsak pravično kritičen opazovalec pa bo moral priznati, da stori osrednji odbor ZKD vse, kar mu je v današnjih časih sploh mogoče storiti in izvršiti. Seveda pa bi bilo odveč trditi, da je dosežen v delu centrala in posameznih edinic dosegljiv maksimum. Nikakor ne! Delovanjem društev niso postavljeni nikakoli mejniki. Vse je odvisno od iniciativnosti odbornikov pa od sodelovanja in podpore članstva.

Priporočljivo je, da se pred odhodom de-legata zberemo vidnejši društveni voditelje: predsedniki, tajniki, režiserji, prevodnje, knjižničarji, garderobierji i. dr. in v pri-jateljskem pomenju pomerijo odnose last-nega društva do ljubljanske centrale. De-legatu naj dajo na pot potrebna navodila, nasvete in predloge, ki jih naj stavi v imenu društva, v kakšni smeri žele izbolj-šati delovanje ZKD.

Društveni delegat ne bo šel nepravil-je na nedeljski občni zbor. Zahteval bo iz društvenega arhiva, od tajnika ali ti-stega, ki hrani dopise, da mu stavijo na razpolago vse letošnje okrožnice ZKD dnevni red in navodila za občni zbor, pre-gledal pa bo tudi prepiske med domačim društvom in centralo ZKD. Le dobro in formiran delegat bo lahko popolnoma dostil svoji nalogi! Pregledati bo tudi tudi vse zadeve, ki se tičejo pristojne okrožnega odbora ZKD, v mnogih okr-jih vmesne instance med domačim d-štvom in osrednjim odborom ZKD v Ljub-ljani.

Nekatera društva dolgujejo ZKD inven-tar ali gledališke igre. Zdjaj je priložnost, da uredite to zadevo, če so bili prejšnji opomini zaman.

Z dobro voljo, da hoče delegat pomaga-ti pri graditvi naše narodne kulture, naj gre na pot v Ljubljano! S prav posebno zavestjo bo šel taktat, če so pred občnim zborom ali že tekom leta posvetili doma-ki primeren razgovor odnosom do naše osrednje kulturne matice. Če bo imel de-legat predlog za kako načrtno delo ali zboljšanje dosedanjega upravnega ali prosvetnega dela, bo tak delegat še prav po-sebej dobrodošel.

To pa na naslov malodušnih društev: Tudi tako se bo morda našlo, ki ne bo hotelo poslati svojega delegata na nedeljski občni zbor. V glavnih primerih bo vzrok denarne narave. Pomenite se pra-vočasno in odredite svojega predstavnika. V prvi vrsti je poklican za to društveni predstavnik ali pa predsednik prosvetnega odbora, če sta oba neodločljivo zadržana, izberite takoj kakega drugega predstavnika in ga prijavite z obratno pošto, če tega niste še storili. Nikakor ne drž izgovor, da so odborniki ali društvo na tako slabih finančnih nogah, da bi ne pre-nesti stroškov za pot v Ljubljano. ZKD je pripravljena služiti vam vse leto, tudi vaše društvo naj najde en dan v letu, ko je treba prisostvovati občnemu zboru, poročilom o dosedanjem delu in načrtom za prihodnje društveno obdobje.

Pomislimo, da ima lahko skoro vsako društvo kake zadržke, z dobro voljo pa bomo vendar lahko odposlali na občni zbor svojega predstavnika. Polnoštevno ude-ležba iz vseh krajev naj doseže, da se za-vedamo važnosti in odgovornosti dela, ki mu stojimo na čelu! J. G.

Tudi Vaš glavnik je lahko tak!

Če zjutraj v glavniku in ščetki najdete lase, tedaj z Vašim lasiščem nekaj ni v redu. Če takoj ne storite potrebnih korakov proti temu, se bo izpadanje las povečalo, to pa na vsak način vodi do porožitve celičnega tkiva, ki se je vsi tako bojimo. S to porožitvijo se omo-gočča dihanje kože na glavi ter se vsled tega lasna korenina zaduši. Kadar porožitve dosepe do lasne korenine ter jo uniči, tedaj jo razpozna tudi laik: pleša se blešči.

Vzrok te katastrofe za rast las je ne-zadostna hrana tkiva za tvorbo las. Kadar lasna korenina ne more več iz krvi dobiti dovolj hranljivih substanc, potrebnih za rast las, ker so preslabe, ne smete pustiti, da Vaše korenine eno-stavno trpe lakoto in izumirajo. S takim zanemarjanjem bi Vi sami zakrivali uni-čevanje svojih las. Narobe, Vi morate tkivo za tvorbo las od zunaj dovesti učinkujočo biološko hrano za lase.

Na Vašo srečo danes že veste, kaj je treba uporabiti za to. Naravna hrana za lase »Neo Silvikiran« je koncentrirana raztopina 14-tih substanc za tvorbo las, iz katerih se tvori lasje, in sicer v

sestavini, kakor jih proizvaja sama narava in kakor jih lasna korenina sprejema vase. Hrana za lase »Neo-Silvikrin« je predelana tudi v Lotionu »Silvikrin«. Uporabljajte ga kot vodo za lase za vsakodnevno nego las. To je edina voda za lase, ki vsebuje to hrano za lase. Ona hrani Vaše lasišče, osvežuje ga in ohranjuje zdravega. Ni se Vam treba več bati prhuta in izpadanja las, ker od »Silvikrina« lasje rastó. »Silvi-krin« pa tudi olepšava lase. Zadoštuje zjutraj lase in kožo na glavi na-močiti. To Vam bo pregnalo strah pred plešavostjo.

Silvikrin

naravna hrana za lase

Silvikrin se prodaja po celem svetu. Proizvajanje je zavarovano s mednarodnim patent.

Kaj Vam je potrebno!

<p>Za vsakodnevno negovanje las zahtevajte Lotion Silvikiran.</p> <p>Z vsakdanjo uporabo vzdržuje kožo na glavi zdravo in rodovitno, oživlja tkivo za proizvajanje las, pospešuje rast las in povzroča, da pride do popolnega izraza vsa naravna lepota las.</p> <p>Onemogoča delanje prhljaja in izpadanje las, kakor tudi motnje v rasti las.</p> <p>Mala steklenica . . . Din 27— Steklenica za 2 meseca Din 48—</p>	<p>Za rast las in proti prhljaju zahtevajte naravno hrano za lase Neo-Silvikrin.</p> <p>Nov preparat, ki s sunanim dovajanjem organske hrane za lase uspešno hrani tkivo za proizvajanje las ter ga usposablja za novo, zdravo rast las.</p> <p>V resnih slučajih upadanja las, trdovratnega prhljaja, redčenja las in kadar preti plešavost.</p> <p>Steklenica za 1 mesec Din 66—</p>
---	--

Skrbite za kožo svoje glave, pa bo tudi koža Vaše glave skrbela za rast Vaših las!

Silvikrin

poživlja rast las

RADIO

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobite v vodilni in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »NAS VAL«. Mesečna naročnina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafličeva ulica 5. Petek, 12. novembra

Ljubljana 11: Slovenska ura: »Martin Krpan z Vrha«, napisal Fr. Levstik, za služno igro priredil g. A. Adamič. — 12: Iz naše domovine (plošče): — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Po slovenskem severu (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Ženska ura: Zena v literaturi, II. predavanje (gdč. Anica Lebarjeva). — 18.20: Plošče. — 18.40: Narodčina (dr. S. Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti iz življenja izseljencev. — 20: Klavirski koncert čeških skladateljev (prof. Pavel Siviec). — 21: Podoknice (plošče). — 21.15: Citraški nastop (g. Vilko Skok). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleška plošče.

Sobota 13. novembra
Ljubljana 12: Pisana zmes vseh let stvari (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored obvestila. — 13.15: Najljubljenejši pastrega programa. — 14: Vremenska napoved. — 18: Češki pesni napravi (Radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Kako je martinovalec Peregim Pajok. Pester večer. sodelujejo člani rad. igr. družine, sestava in vodstvo: Jožek in Ježek. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Slavne češke koračnice in valčki (Radijski orkester).

Beograd 17.05: Narodna glasba in plošče. — 20: Zvočna igra. — 20.45: Orkestralni in pevski koncert. — Zagreb 17.15: Laska godba. — 20: Prenos opere iz Nar. gledališča. — Praga 19.40: Mešan koncertni program. — 20.55: Odlomki iz oper. — 22.15: Plošče in plesna muzika. — Varšava 20: Laska godba, ples in petje. — 22: Operna muzika. — Dunaj 11.30: Kmečka glasba (plošče). — 12: Laska godba orkestra. — 15.15: Orkester mandolin. — 16.20: Koncert po željah. — 17.55: Pevska ura. — 19.30: Koncert Du-najskega možkega zbora. — 20: Spevoigra. — 22.25: Plesni orkester. — Berlin 19.10: Virtuozne sklačibe. — 20.10: Melodije iz ber-linske okolice. — 22.30: Plesna muzika. — München 19.10: Zabaven program. — 21: Odlomki iz starih in novih zvočnih filmov. — 22.20: Sobotni ples. — Stuttgart 19.10: Kabanet na ploščah. — 20: Zabaven pro-gram. — 21: Plesna muzika. — Iz Kranja

r— Zanimiva razstava ženskih ročnih del v vseh tehnikah vezanja, kvačkanja in pletenja, izdelanih z MEZ predvodom za ročna dela v Kranju: hotel Stara pošta, odprto od petka 12. novembra do vključno sobote 13. novembra 1937.

Lenthéric

BARVILO ZA USTNE

Uspeh sveča

Pristno le z graviranim monogramom

Lenthéric

PARIS NEW YORK

Umrl nam je naš ljubljani oče, stari oče in tast, gospod **FRANC KOLEŠA** POSESTNIK Pogreb blagega pokojnika bo v soboto, dne 13. t. m. ob 2. popoldne iz mrtvaške veže Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska c. na pokopališče k Sv. Križu. LJUBLJANA, dne 11. novembra 1937. ZALUJOČI OSTALI

Vse strojne dele

sirove in obdelane iz sive in temper litine

dobavlja v najboljši kvaliteti in v najkrajšem času po zmernih cenah

LIVARNA TITAN D. D. KAMNIK

Inserirajte v »Jutru«!

7 smrtnih grehov

Felice Natale;

Povest iz Casanovinih dni

Kako mi je takrat, ko sem si predstavljal bo-
doče dogodke, gorela na ustnicah tožba o napuhu
tega sveta, in kako zgovorno sem hotel naslikati
materi in hčeri muke večnega pogubljenja in tr-
pljenja v vica, če bi se ta ali ona uprla ter po-
kazala, da se ji Constanz in vstop v samostan ne
zdi edina mogoča rešitev tega vprašanja v slavo
Najvišjega in v zadovoljitev svetega reda in nje-
govih pravil!

Cerkvene očete, posebno pa Avgušlina, sem
marljivo študiral. Na ustnicah mi je bila pridiga
nekega meniha, ki sem jo bil še pred nedavnim
časom slišal v comski stolnici in ki je s strastnim
ognjem, kakršnega sem zdaj tudi sam čutil v sebi,
govoril vernikom o božji slavi in o ničevosti vseh
posvetnih reči.

Ze sem ga posnemal, ne, prekalasal sem ga. Ta-
kisto kakor on, sem hotel tudi jaz govoriti Mar-
gheriti in Constanzi. Kajti pogled v obličje božje
trajaja zveličanim iz veka v vek; naše življenje na
zemlji in njegove radosti so pa kakor trava; naše
romanje po tej dolini solz je kratko kakor nočna
straža.

»Resnično«, sem sam pri sebi rekel tisto noč

v tihoti samostanske celice, »prizor božje slave,
Constanza, je toli mogočen, da bi mati, ki bi ji
bilo treba le enkrat odtrgati oči od njegovega pre-
stola, pa bi rešila življenje svojih otrok, opustila
ta pogled, ker se ne bi mogla odvrniti od krasote
Nerazumljivega.«

Tako in nič drugače, je bil govoril menih v
comski stolnici.

Takisto sem hotel stopiti pred oni dve tam gori
na fiesolskem vrhu ter jima izviti markizovo pre-
moženje v vročem boju za blagor svojega svetega
reda, kakor se je nekdanj očaj boril s samim Go-
spodom.

Takšen je bil moj sklep, ko sem zdaj vstal in
zložil listino, da odmolim litanije ter opravi-
m redovno pokoro.

Storil sem pač še več. Čeprav je silil v celico
občutni mraz pričujočaje se zimske noči in nam
je ta dovoljevala rabo volnene odeje, sem odri-
nil toplo plahto v kraj, ostal v molitvi ter z očenaši
in češčenamarijami pričakal srebrnega glasu
zvončka, ki je z zvonika samostanske cerkve sve-
tega Domenica klical menihe k jutranjicam.

Prvi sem prekorčil sveti prostor, kjer je bilo
Geronimu opraviti daritev, in se, ker je vsako
jutro prihajalo obilo ljudi iz mesta, zaprl v izpo-
vednico, ki je stala pod nagrobnikom velečasti-
tega priorja Ambroziana.

Tu se me obiskovali moji izpovedovanci.

Menihi so prihajali. Poznal sem jih zdaj že vse;
drug za drugim so stopali mimo mojih oči, in jaz

sem jih gledal iz svojega skrivališča — sam pri-
znam s prevzetnimi mislimi v srcu.

Geronimo je stopil za oltar.

Ko je klic zvončka oznanil vernikom v cerkvi
in večinoma še spečemu mestu povzdigovalje in
ti je pater ponesel Gospodovo telo in kri k ustni-
cam sem se začutil svoji veliki nalogi kos; kajti
zdelo se mi je, da sem našel v globini svoje duše
tisto moč, o kateri je rečeno, da prestavlja gore!

V volji do dejanja sem bil eno s svojim Bogom.

Tedaj mi je udaril na uho človeški glas.

Maša je bila končana, in skesani glas grešnice,
ki je bila, sam Bog si ga vedi, zakaj, pokleknila
prav k moji izpovednici, me je zdrnil v resnič-
nost.

»Hud greh sem si nakopala na dušo, padre!«

»Kdo si?« sem vprašal.

»Mafalda Coloni mi je ime.«

»To mi nič ne pove. Prvič v življenju slišim tvo-
je ime, hčerka; a govori.«

»Služkinja sem v nekem selskem dvorcu pred
mestnimi vrati.«

Prisluhnil sem.

Beseda »selskem dvorcu« je bila zbudila mojo
pozornost. In vendar je v dolini Arna pred vrati
Florence in na gričih okoli mesta sto in sto sel-
skih dvorcev.

Zato sem ponovil, kakor da bi mi silil božji
navdih: »V selskem dvorcu, hči? Kje pa?«

In usodno, kakor da bočbe ne bi moglo biti dru-
gače, je prišel iz ust moje izpovedanke odgovor:

»Za Fiesolami, na poti proti grškemu gledališču,
padre, v hiši z jonskimi stebri, ki jo obdaja staro,
s srebrotom obraščeno zidovje.«

Na jeziku mi je bilo, da bi rekel: »Pri markizi
Margheriti de Filippis; kajti že sem vriskal v
svoji duši in hvalil Boga, ki mi je sam kazal pot
do cilja. Saj nisem slutil, da se mi godi kakor
Odrešeniku, ki ga je izkušnjeved povelil na stre-
ho templja in na vrh gore v puščavi.«

A popolnoma sem se razveselil tega dokaza bož-
je volje šele nato, ko je ženska, ki je klečala v
moji izpovednici in ki je nisem mogel videti, za-
jecljala: »Bila sem došla mlade markize Con-
stanze in še danes ta dan služim markizi Marghe-
riti. Hudo krivdo sem si nakopala, Padre. Ali si
smem s svetim zakramentom izpovedi olajšati
vest na vaše uho?«

»Tvoja dolžnost je, hči, da to storiš. Sama veš!«

»Vsak večer odpiram vrata zadaj na vrto...«

»Glas, ki sem mu nastavljal uho, se je ponižal,
mahoma zajeknil in utihnil.«

»Dokončaj, nihče nam ne sliši, hči, olajšaj si
vest; nobene priče ni razen duhovnika in Boga.«

»Mária spuščam noter; zdaj veste, padre!«

»Mária — kdo je to?«

»Mario Censi!«

»Kdo je to...? Markizin ljubimec?«

»Ne vem!«

»Ljubimec njene hčere?«

»To vem še manj.«

»Kdo je Mario Censi? Ali ga poznaš?«

Kulturni pregled

Hudožestveniki v Parizu

V času letošnje svetovne razstave je go-
stovalo v Parizu veliko število znamenitih
teatrov, umetnikov in združenj. Vsako go-
stovanje je bilo skrbno pripravljeno, kajti
šio je za prestiž in dobesedno za nastop
pred svetovno javnostjo: pripadniki vseh
narodov sveta obiskujejo te prireditve, pi-
šejo o njih, in kar je moglo biti letos
prikazano v Parizu, je moralo imeti pečat
dovršenosti.

Nastopili so: Coblja Barcelona, berlinska
državna opera z Wagnerjevimi operami in
Straussovimi »Kavalirjem z rož« pod Fur-
t-wänglerjevo taktirko, Moskovski hudože-
stveni teater, zbor rdeče armade iz Leni-
nograda; belgijski in švicarski umetniki so
priredili kulturne tedne, izvrstni luksem-
burski radijski orkester je izvajal Beetho-
vovo 9. simfonijo, Angleži z Wildeom, Ita-
lijani s koncertnimi večeri, mnoge baletne
skupine in posamezniki, med njimi Miya
Corakova iz Zagreba, itd.

Med vsemi temi gostovanji, ki so bila
izraz težnje po popolnem prikazanju naj-
višjih vrednot svoje umetnosti posamez-
nih narodov in ki tvorijo po svoji visoki
kvaliteti integralni del človeške kulture,
zasluži posebno pozornost slavnostni teden
Moskovskega hudožestvenega teatra.

Rusko gledališče zavzema danes v jav-
nem življenju tako mesto kot nikjer drugje.
Postalo je v pravem in najglobljem
pomenu narodovo in narodno gledališče,
ki si ga od celotnosti dogajanja ni mo-
goco odmisлити. Poleg profesionalnih tea-
trov so postala važna ljudska gledališča
in iniciativa posameznikov, posameznih
krajev in zlasti vasi, ki so bile nekdo polne
vraž in vprav srednjeveški nazorov.

Na pariški razstavi smo videli v sovjet-
skem paviljonu tudi poseben oddelek, po-
sveten gledališču, in tam je bilo vse gorje
otipljivo prikazano. Poleg portretov igral-
cev, teatarske literature itd. so nam Rusi
pokazali tudi nekatere scene svojih skoraj
800 gledališč, kjer igrajo v 57 različnih
jezikih, saj imajo Ukrajina, kavkaške republike,
Kirgizji, Turkmenci, Oseti, Cigani, Mordvini
in drugi svoja narodna gledališča, kjer
igrajo v svojih jezikih dela, zrasla iz teh
premnogovrstnih narodov. V Moskvi sami,
kjer je bilo l. 1910 sedem gledališč, jih je
danes 40. Porast zanimanja za gledališko
umetnost najlepša ilustrira porast obisko-
valcev: leta 1935. je bilo v SSSR 72 milio-
nov obiskovalcev, leta 1936 pa 88 milijonov;
predstav pa je bilo l. 1935. 144.000, l. 1936.
pa 170.000. Organizacija sovjetskega gledi-
šča pa danes še davno ni končana, ampak
je v polnem razvoju.

Tudi otroška gledališča imajo nad vse va-
žno vlogo in njihovo število v pravilnem
razumevanju njihovega velikega vzgojnega
pomena neprestano raste. L. 1935. je
bilo 87 takih gledališč, danes jih je že 128.
Te na hitro roko citirane številke naj
malo ilustrirajo trditve, da je današnje
rusko gledališče v vse drugačni meri kot
prejnjše stožer življenja, saj ni več privi-
legij posameznih izbrancev, ampak razve-
drilo in pouk širokim ljudskim slojem.
Umljivo je tudi, da mora v tej ogromni
produkciji zavzeti sovjetski teater v svojih
najodličnejših igrah skupinah tisto
nad vse pomembno in odlično mesto, ki ga
zavzema MHT. Le-ta je letos na svetovni
pariški razstavi reprezentiral sovjetski te-
ater.

Moskovski hudožestveni teater je pred-
vojna ruska institucija in izjema v primeri
z drugimi ruskimi gledališči. To je bilo edi-
no gledališče, ki je z neizprosno vestnostjo,
vztrajnostjo in strogo kritiko uprizarjalo
največja dela ruske in svetovne klasične
literature. V vseh 38 letih obstoja mu sto-
jita na čelu Stanislavski ter kritik, pisa-
telj, pedagog in dramaturg Nemirovič-
Dančenko. Globlji vzrokovi že pred vojno
velikih, danes pa še v neprimerno večji
meri fenomenalnih uspehov MHT je treba
iskati predvsem v vodilnih osebnosti tea-
tra, v neizrekljivo skrbni, dolgotrajni in
do največjih subtilnosti izdelani pripravi
— saj dajejo kvečjemu tri do štiri pre-
miere letno — in še več v osnovni ideji;
vsak igralec, režiser, igralec tudi najmanj-
še epizodne vloge je integralno važen del
končnega dramskega učinka in absolut-
no podrejen dovršenemu podajanju člove-
škega življenja in njegovih problemov.

Morda je v času pred revolucijo preti-
la temu gledališču nevarnost, da postane oko-
relo in akademično, pa ga je val revolucije
in osebnost Nemiroviča-Dančenka zopet
povezala z aktualnostjo in mu dala novih
nalogov in prikazanju tega, kar razgiblje in
čemur živi današnji ruski človek.

Letošnje gostovanje je vzbudilo v Parizu
in s tem v vsem zapadnem kulturnem sve-
tu vprav senzacijo in živahne diskusije.
Bilo je v svoji neekspresionistični, pogljob-
ljeni, neakademski, a vendar klasični do-
vršenosti in močni življenjski notli do-
kajšnje nasprotje zapadni teatarski umet-
nosti, ki se izživlja bolj v poudarjanju vir-
tuoznih kreacij posameznikov. Najgloblje

človeško občutje in tista, prav iz naše kon-
cepcije življenja in njegovih neresenih
problemov izvirajoča sramežljivost in vase
zaprtost se tu skriva v bravurozni gesti
in zato ne izčrpa vseh nalog gledališča tako
odkrito in iskreno, kakor to zmore MHT.

MHT in druge igralske grupe so gosto-
vale v »Théâtre des Champs Elysées«.
Gledališče je bilo kljub temu, da zapad-
njaki ne razumejo rusine, vedno razpro-
dano in zanimanje za Ruse od predstave
do predstave večje. Francozom so že imo-
nirali nekateri manj važni zunanji pojavi
tehničnega značaja: pripeljali so s seboj
tudi vse odrske delavce, elektromonterje;
zgodovinske kostume, uniforme ter pohi-
stvo so bili vseskozi originalni. Pred pre-
stavami v novem teatru in v novih akus-
tičnih razmerah so se še dolgo in vestno
vadili, študirali še med predstavami in
disciplinirali celo svojeglavo in kapricioz-
no pariško publiko, ker so — za Francoza
dokaj nenavadno — začelnjali točno, si med
posameznimi slikami prepovedali aplavz in
dosedeli pri poslušalstvu neko, skoraj bi
rekel pobožno zatopljenost in sodoživljanje.
Zato so se seveda po predstavi oddaljili
poslušalci z nenehajčim, burnim ploskan-
jem.

Repertoar je po premišljenem izboru ob-
segal Dančenkovo dramatisacijo Tolsto-
jeve »Ane Karenine«, Gorkega »Sovraž-
nike« in »Ljubov Žarovc« sovjetskega dra-
matika Trenjeva.

Skušal bom podati kratek referat o Ani
Karenini, ki nam je najbolj znana.

Nemirovič-Dančenko je našel za poda-
janje psihološko kompliciranega Tolstoj-
vega romana edino primerno rešitev: izre-
zal je najmarkantnejše, za potek dejanja
najvažnejše momente, jih strnil in zgoštil
tako, da je vsaka slika nekakšna hipna
kinematografska projekcija s svojim po-
sebnim obeležjem in poda v dveh, treh
minutah neverjetno veliko. Prva in zadnja
slika, začetek in konec v meščanskem ml-
leju porojene in zaradi tega miljeja s ka-
tastrofo končane strasti Vronskega in Ane,
sta postavljeni na železniško postajo, ki
ju je režiser z najbolj slikoviti sredstvi po-
polnoma izčrpal. V 23 slikah, ki prikazu-
jejo miniaturno kratke, usodne dijaloge
med zaljubljenecema, nastope Kareninove
ali opravičitev in zabave brezdelne aristo-
krajice, se odigra pred nami cela tragedija
Aninega življenja.

Nemogoče je popisati globoki vtis, ki ga
je zapustila na odru preživljena in od vse-
ga poslušalstva sodoživljana tragedija Ani-
nega življenja, prikazana s tako idealnimi
sredstvi, da smo spoznali tudi zaključno
sliko tedanje družbe in njene miselnosti.

Poskusil bom vendar podati vsaj pribli-
žen popis dveh slik.

Šesta slika. Na dirkališču. V majhnem
izrezu tribune, spodaj štetišče, dirkališče
samo ni vidno. S carskimi zastavicami in
zelenjem okrašenega tribuna, polna izbrane
publike, bogato oblečene dame, ženketar-
joči oficirji, smeh, vzdiki, koketiranje,
nato gong, hipna pozornost, osredotočena
na start dirkačev tam nekje zadaj. Tišina
na odru, vsaka beseda je zastala, za odrom
peketanje konj. Nervoznost gledalcev, ko-
nji se oddaljujejo, med publiko spet za-
vrši. Vrsta dirkačev se zopet bliža, govo-
ri zastajajo, pozornost je obrnjena na
dirkališče. Ana spremlja dirkače, med ka-
terimi je tudi njen Vronski; s prva za-
držano, po tem pa vedno nemirneje na-
petostjo. Vstaja, gleda skozi daljnogled,
Karenin poleg nje jo skuša pomiriti. Vron-
ski je padel. Krik. Ana zavpije in omahne.
Publika zaprepasčena, z deljeno pozorno-
stjo za katastrofo na dirkališču in Anino
omedlevico, ki jo takoj razume in prita-
jeno komentira. Ana se je izdala.

Zadnja slika. Postaja Obiralovo. Pono-
či; tema, ena sama brečeta svetilka. Ana
sama, razočarana, zapuščena čaka na vlak.
Iz daljave lučke in monotonno drdranje
bližajočega se vlaka. Ana govori, spreml-
ja jo naraščajoč ropot vlaka. Njene be-
sedne naraščajo v kulminacijo, vlak jih glu-
ši in preglasi, vedno bližji je, že zlobno za-
sekata v temo dve veliki, pošastni luči. Ana
zavpije, se vrže na tračnice, vlak za-
vozi preko nje, skoraj med nas, ki smo v
grozi, sočutju in silni prevzetosti skoraj
okameneli. M. K.

Zapiski

Niko Zupanič, Antropološki opis Srbov
Kosovega polja. V daljši razpravi, ki jo je
objavil v tretji knjigi »Vjesnik Etnografs-
kogo muzeja« v Zagrebu in ki je izšla tudi
kot poseben odtis, podaja naš znani antro-
polog in etnolog dr. Niko Zupanič izsledke
svojih raziskavanj. Pisec je preiskal 76 vo-
jaških nabornikov in 47 mladosnikov iz
srednjega Kosovega polja. Ugotovil je, da
so srbski prebivalci teh klasičnih tal, ki
so bila prizorišče usodne vojne med Turki
in Srbi, rasno razdeljeni na sedem tipov.
Najmočnejše je zastopan dinarski tip

(27.6%), za tem sta enako močno udeleženi
armenoidna in nordijska rasa (vsaka po
23.7%), nato sledi vzhodnobaltijska z 9.8%,
mediteranska s 6.6%, atlantsko mediteran-
ska s 5.2% in naposled laponoidna s 3%.
Iz tega je videti, da tudi kosovski Srbi ni-
so rasno čisti, marveč so zmes več ras; z
dedovanjem so se pojavili pri nekaterih prv-
ni elementi, vendar so le ti redki. V večji
meri so zaradi rasnega križanja nastajali
novi tipi, ki se bolj ali manj razločujejo od
prvotnih ras. Vsekako so tu stopile v sim-
biozo z nordijsko raso nekatere temne,
kratkoglave in dolgoglave rase. Temnobarv
no kompleksijo pri balkanskih Slovanih pri-
pisuje avtor prvotnim prebivalcem Balkana
Pelazgom. Pri tem razvija pisec zanimive
pogleda na rasno mešanje balkanskih na-
rodov in na postanek današnjih rasnih tipov.
Razprava je obilno dokumentirana in
opremljena z ilustracijami, med katerimi je
tudi Gasparijeva »Kosovska devojka«.

Spomini Josipa Šinka. Naš mariborski to-
variš Vekoslav Spindler se je lepo oddolžil
spominu svojega pobratima in predvojnega
političnega sodelavca Josipa Šinka, ko je
pravkar izdal njegove spomine (t Josip
Šinko, Moji spomini. Slike iz slovenskih
narodnih borb pradi in med vojno-Maribor
1937, str. 96, založil in izdal Vekoslav Svind-
ler, novinar v Mariboru. Cena 6 din). Dol-
goletni središki župan Josip Šinko je bil
eden tistih tihih in požitrovalnih napred-
njakov, ki so v svojem lokalnem krogu tr-
dno in zvesto vodili pravdo našega naroda
za priznanje jezikovnih in političnih pravic.
Kot bivši učitelj je po izobrazbi prekalal
župane ormoškega okraja in je zato lažje

nastopal z večjo odločnostjo. Njegovi spomi-
ni, pisani nedolgo pred smrtjo († l. 1922)
so sicer predvsem prispevek k lokalni zgo-
dovini, vendar velja o njih to, kar pravi v
vodni besedi izdajatelj: Naj bodo mladim
generacijam »svetel vzgled narodne odo-
čnosti in borbenosti, vzgled idealizma v ne-
sebični borbi za pravice svojega naroda,
vzgled resnega in stvarnega gospodarskega
ustvarjanja, vzgled kulturne tvornosti, pred-
vsem pa vzgled značajnosti in odločnosti, ki
tudi v najtežjih razmerah ne kloni glave
pred močtoci, če gre za obrambo interesov
svojega naroda.« Kulturni zgodovinar najde
v tej knjižici drobne, a narodnostnih raz-
merah v Mariboru ob koncu šestdesetih let
pr. stol., o Jurčiču in Tomšiču, o začetku
narodno-obrambene akcije v ormoškem okra-
ju in druge zanimivosti. Po knjižici bodo s
pridom segli zlasti rojaki iz okraja, v katerem
je Josip Šinko postal zaslužen za svoj
narod.

»Cankarjev glasnik«, nova slovenska lite-
rarna revija naših ameriških kolonistov, ki
izhaja v redakciji Etibina Kristana v Cle-
valandu, prinaša v najnovjšem (3.) zvezku
(Kristanov?) članek »Demokracija«, konec
povesti Katke Zupančič »Pritisk od zgoraj«,
prvi del Sonetnega venca, ki ga je spisal
došel še neznan Zvonko A. Novak, novelo
Etibina Kristana »Julkina zmota« in nadal-
jevanje drame istega avtorja »Ob zadnji
urici. Več krajših leposlovnih in poučnih s-
stavkov izpopolnjuje pestro vsebino te šte-
vilke.

Kupujte domače blago!

S P O R T

Lep uvod za novo zimo
je napravil predsnočnjim C. J. Luther z uspehim preda-
vanjem o smučarstvu

Za Zagrebom in Celjem smo Carla I.
Luthra, znanega sportnega pisca in uredni-
ka nemške zrusko-sportne revije »Der Win-
ter«, predsnočnjim poslušali tudi v Ljubi-
ljani. Predavanje je bilo zelo dobro obiska-
no, čeprav je bilo ta večer zelo slabo vre-
me, ki je že od noč prineslo — tudi in kakor
nalaz — prvi letošnji sneg. Termin je bil
torej za predavanje o smučarstvu izbran zelo
porečeno.

C. I. Luther ali kratko CIL, pod katero
šifro je že dolgo znan pri vseh čitalcih ži-
msko-sportnega tiska, je v prvem delu
svojega predavanja povedel poslušalce ob
seriji prav dobrih diapozitivov in v prijete-
nem kramljanju o vsem, kar doživlja smučar
od prvih priprav pa do vsiška užitek v
vsaki sezoni, v novo smučarsko sezono.
Luther je zbral zase vse one najbolj zna-
čilne prizore iz smučarskega življenja od
tečajev na suhem preko prvih poznih izle-
tov v božjo naravo do velikih tur v ne-
izmerna gorska krajevstva solnca in snega,
o kateri je vedel povedati toliko in tako
lepega, kakor to more le človek, ki je res
do dna duše prevzet teh krasot in jih do-
življa vselej spet znova, kadar obuja spomi-
ne nanje.

Zimekemu delu svojega predavanja v ka-
terem se je meš drugim nekoliko ustavalil
tudi ob vedno zanimivejši zgodovini smučar-
stva in smučk, je priključil predavatelj še
zbirko slik iz poletnega udejstvovanja smučar-
jev v kakihih. Ta sportna panoga je prav
za prav najbolj primerno nadomestilo za
smučarska poletja; saj se sneg in led na spo-
lad spreminjata v hudournike in potoke in
po njih in na njih lahko smučar tudi v vro-

čem poletju ostane v božji naravi. Tudi v
tem delu svojih izvajanj je govornik z vsa-
ko besedo pokazal, da mu je življenje v pro-
sti naravi in v družbi zdrave mladine naj-
lepši čar v življenju. Z eno besedo, vsa nje-
gova izvajanja so bila skoraj kakor lepa pe-
sem o božjem stvarstvu, zimskem in polet-
nem, ki ga v vseh letopah vidijo le redki,
čeprav je odprto vsakomur, če ga le hoče
in zna uživati. Ker je slednje govoril tako
prijetno gladko in duhovito vmes, je žel
za svoja izvajanja ob koncu ponovno odo-
bravanje hvaležnega občinstva. Škoda, da
tehnične priprave za projekcijo tudi to pot
nisu bile popolne, pa je predavanje slik
nekoliko trpelo brez predavateljeve krivde.

Po tem večeru se navezavajne čudimo,
zakaj prav za prav Zagrebčanom — kakor
smo čitali v njihovih listih — letošnje
Luthrovo predavanje ni bilo všeč. Res je,
da v splošnem ni povedal nič novega in da
bi tako zbirko slik prav lahko nekdo na-
bral tudi pri nas, toda Luther je govoril in
pokazal svoje slike, pri nas pa tako govoril
in takih slik še ni znal pokazati nihče. In
zato nam ne preostane drugega, kakor da
ga poslušamo in se učimo od njega, če pač
sami nisemo dovolj sposobni in podjetni, da
bi ustvarili kaj slinčnega!

Za zaključek je g. Gorec zavrtel še znani
Kusterjev film o planiških skalnih tek-
mah, na katerih je po Avstrijo Brahu
padla stometska znamenka, ki pa zaradi elab-
nega prenosa ni mogel navdušiti gledalcev.
V ostalem pa se mora reči, da je še ve-
no eno najbolj zgodovinskih propagandnih sred-
stev za našo največjo skalalnico in njeno
divno gorsko okolico.

Pregled

po I. razredu LNP

V Mariboru, odnosno v njegovi skupini,
so zavrteli že predzadnje kolo. Če ne bi
bil CSK z dvema tekmaroma v zaostanku,
bi bil položaj že precej jasnejši. Tako je
CSK, ki se je točno po svojačasnih napovedih
kljub svojemu trenutnemu predzadnjemu
mestu preboril že do nevarnega položaja,
precej neznanega uganka, ki ima več kot
samo teoretične možnosti za dosego prvega
mesta. Precej stvarnih pravic za za-
sedbo prestola ima trenutni vodja, Mari-
bor, toda utegnil bi se spodtakniti ob ko-
ličnik. Možen je, vsaj teoretično, tudi že-
lezničar na prvem mestu, toda moral bi
mu drug precej pomagati. In naposled
ima celo Mura, seveda ob precej rožnatem
razpletu konstelacije, nekaj nad, da se
zrine do vrha. Koliko so potem še možno-
sti za zasedbo drugega in tretjega mesta,
ki tudi dajeta možnost za udeležbo v fi-
nalnem tekmovanju!

Mariboru je izlet v Čakovce mnogo ško-
dil. 3:5 je bil kaj nesrečen rezultat, ker je
privedel nasprotnika v priliko, da doseže
14 točk, ki jih Maribor še nima in ki jih
utegne pridobiti le z zmago nad lokalnim
zagrizanim rivalom. CSK je sedaj v pri-
jetnem položaju: od preostalih treh tekem

Igra dve na svojem igrišču, tretja, proti
Gradjskememu pa tudi ne bo problem.
Ima torej vse nade, da bo vsaj drugi, če
že ne s kolonikom prvi. — Mura je morala
na Železničarjev stadion po revanšo za 5:0
doma. Rezultat je bil 4:1 za Železničarja,
ki je z njim zopet preskočil Muro v tabli-
ci. Železničar ima samo še eno tekmo z
Mariborom, dočim ima Mura že Gradjskega
doma, pa, nekoliko težavneje reč, CSK v
Čakovcu. Vsekakor bo posredna
bitka med njima za mesto precej zanimi-
va. — Rapid je imel tokrat na sporedu
lahko zadevo z Gradjskim. V Čakovcu
je z veliko težavo iztisnil pozitiven rezul-
tat 2:1, tokrat je šlo bolj gladko, 6:0. Ra-
pidu preostane še pot v Čakovce, kjer mu
bo CSK težkoda dovolil, da bi se povzpeld
do 12 točk. Tako mu skoro gotovo ne uide
četrto ali celo peto mesto. Gradjski pa je
brez vseh nad zapisan gotovi pogubl. —
Do prihodnje nedelje je položaj tak:
Maribor 9 6 0 3 32:17 12
Železničar 9 5 1 3 27:20 11
Rapid 9 5 0 4 20:22 10
Mura 8 4 1 3 22:15 9
CSK 7 3 2 2 22:15 8
Gradjski 8 0 0 8 4:38 0
Prihodnji spored bo: Železničar—Mari-
bor, CSK—Rapid, Mura—Gradjski. —
Zaostali pa sta tekmi Gradjski—CSK in
CSK—Mura. O. C.

Konec

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu!
Gladka, jasna in čista koža mladega de-
kleta! Videti je kakor čudež, a ima ven-
darje svoje znanstvene vzroke. To so magični
učinki »Biocela« — presenečljivega odkritja
profesorja dunajskega vseučilišča dr. Stej-
sk